

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԻՒՆ ՄԵԾ ԵՒ ՓՈԲՐ ՀԱՅՔԻ
ԱՐՄԷՆ Ա.

ԱՏՈՒԼԾԱՇՈՒՆՉ

ՄԵՏԵԱՆ Բ.

ՈԳԷՆԸՆԶՈՒՄ
ԷՈՐ ՄԱՆՈՒԿԻ

ԱՏՈՒԼԾԱՇՈՒՆՉ • ՄԵՏԵԱՆ Բ.

ՈԳԷՆԸՆԶՈՒՄ ԷՈՐ ՄԱՆՈՒԿԻ

ISBN 978-0-9718070-2-0
\$40.00
54000>
9 780971 807020

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԻՒՆ
ՄԵԾ ԵՒ ՓՈՔՐ ՀԱՅՔԻ
ԱՐՄԷՆ Ա.

ՀԱՅԱՇՈՒՆՉ

ԱՍՏԻՎԾԱՇՈՒՆՉ

ՄԱՏԵԱՆ Բ.

ՈԳԵՆԸՆՉՈՒՄ

ԽՈՐ
ՄԱՆՈՒԿԻ

ԵՐԶՆԿԱՅ
ՄԻՍՏՐԱԿԱՍՏՈՒՆ

ԱՔՍՈՐ, 2026

ՄԵԾ ԵՒ ՓՈՔՐ ՀԱՅՔԻ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԵԱՆ
«ԵՐԶՆԿԱՅ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱՏՈՒՆ»

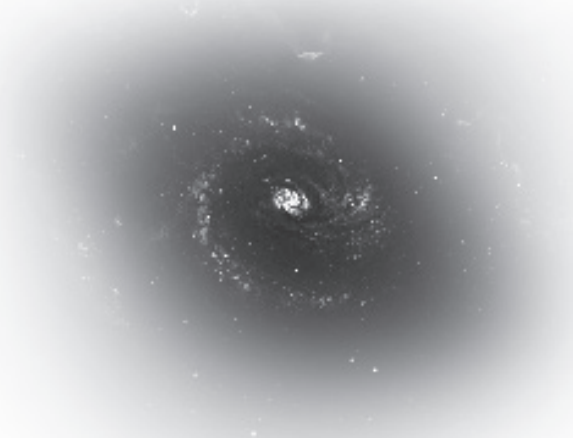
ԱՏԵԱՆ ԱՐԴՈՅ ԼՊԱՆՅ ԿՐԱՆՔԻ
Ի ՆԵՐ
ՆՈՐԱՅ ԵՐԹԻՆ ՏԻԵՉԵՐԿԱՆ

Բ.

ՀԱՅԱՇՈՒՆՉ
ԱՏՈՒԼՇՈՒՆՉ

ԱՏԵԱՆ Բ.

ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ
ԽՈՐ ՄԱՆՈՒԿԻ

ԳԼԵՆԶՈՒՄ

ԽՈՐԱՆՈՒԿԻ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԱՏՈՒՆԱԾԱՆԻԿ
ՄԱՏԵՄ. Բ.

© ՄԵԾ ԵՒ ՓՈՔՐ ՀԱՅՔԻ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԵԱՆ
«ԵՐԶՆԿԱՅ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱՏՈՒՆ»

ISBN 978-0-9718070-2-0

1. Բանաստեղծութիւն 2. Կրանք 3. Դիցաբանութիւն 4. Հայ
Հաւատք 5. «Սասնայ Ծռեր» 6. «Նարեկ» 7. Քաղաքակրթութիւն
8. Մարդկութեան ապագայ 9. Արեւմտահայերէն 10. Հին հայե-
րէն 11. Նախահայերէն 12. Հայոց ապագայ 13. Արեւմտահայք

Սոյն հատորի նախահրատարակչական աւրինակը լոյս տեսած
է Յունիս 2020-ին

Մատենի տարածման, թարգմանութեան, համացանցային թէ
այլ իրաւունքներու համար դիմել մեր ներկայացուցիչին կամ
ծեր դիմումը յղել ներթոքերեալ հասցեով՝

Catholicosate of Armenia Major & Armenia Minor
Erzenka Publishing House
P.O. Box 48
Glendale, CA 91209-0048
U.S.A.

Կամ catholicosate@icloud.com թէ erzenka@erzenka.com հաւ-
ցեով՝ ժամանակի սահմանափակում ունենալու պարագային:

«Երզնկայ Հրատարակչատան» թէ «Մեծ եւ Փոքր Հայքի
Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսութեան» ապագայի ծրագիր-
ներու հովանաւորութեանց կամ ձեր նուիրատուութիւնն
ուղարկելու համար գրել վերոնշեալ հասցեով: Երզնկայ
Հրատարակչատունը մշակութային եւ հրատարակչական
ենթաբաժինն է Նորահաստատ Մեծ եւ Փոքր Հայքի Ամե-
նայն Հայոց Կաթողիկոսութեան: Երզնկայ Հրատարակչա-
տան հիմնական նպատակն է արեւմտահայերէնի նա-
հանջի կասեցումն ու նորովի վերակերտումը իմացութեան
բոլոր բնագաւառներուն մէջ:

Պատուէրներու, գրադարանային, գրախանութային եւ տարած-
ման ընթացիկ հարցերով դիմել erzenka@icloud.com թէ
erzenka@erzenka.com հասցեին միջոցաւ:

ՆԵՐԱԾԱԿԱՆ

Մեծ Եւ Փոքր Հայքի Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսութեան «Երզնկայ Հրատարակչատունը» հրատարակութեան կը յանձնէ «ՀԱՅԱՇՈՒՆՉ ՄԱՏԵԱՆ Բ. — ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ ԽՈՐ ՄԱՆՈՒԿԻ» մատեանը՝ նախորդ՝ «ՀԱՅԱՇՈՒՆՉ ՄԱՏԵԱՆ Ա. — ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՈՅ» արաբերէնով եւ արեւմտահայերէնով լոյս տեսած մատեանին թուային հրատարակութիւնը ամբողջացնելով:

«ՀԱՅԱՇՈՒՆՉ ՄԱՏԵԱՆ Ա. — ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՈՅ» առաջին մատեանին նախաբանը կիրարկելի ըլլալով նոյնպէս «ՀԱՅԱՇՈՒՆՉ ՄԱՏԵԱՆ Բ. — ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ ԽՈՐ ՄԱՆՈՒԿԻ» այս երկրորդ մատեանին, ընթերցողը կը յղենք առաջինի նախաբանին:

Հեղինակը եւ «Երզնկայ Հրատարակչատունը» որեւէ վերապահութիւն չունին, ինչպէս այս, նոյնպէս նախորդ՝ «ՀԱՅԱՇՈՒՆՉ ՄԱՏԵԱՆ Ա. — ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՈՅ» մատեանի՝ ուսումնական նպատակով մասնային, թէ լիրային պատճենահանման ու բազմացման վերաբերեալ:

Մատեանը անհրաժեշտ է ընթերցել դանդաղ կշռոյթով եւ ժամասահութեամբ: Նկատի ունենալով, որ հայերէն արտասանողներու զգալի մասը հակում ունի որեւէ բանաստեղծութիւն ծանրաբեռնելու շեշտադրումներով թէ գոռում-գոչումով, առողջանութեան համապատասխան նշաններ աւգտագործած ենք մատեանին մէջ: Չի նշանակեր, թէ մնացեալ վանկերը պէտք է արտաբերել սուղ կշռոյթով, այլ առնուազն նշանուած վանկերը (հանգամանք, որ ունի նաեւ իմաստային նրբերանգներու սահմանազատման խնդիր) պէտք է արտաբերել երկարով:

Մատեանի նախնական ընթերցողներէն ոմանք յայտնեցին, որ մատեանին ընթերցումը իր խորագոյն հոգեւոր ներգործութիւնը ունի «Թուխ Մանուկներու» անձնային թէ համայնային այցելութեանց ընթացքին եւ նախաւրէին՝ իբրեւ հոգեւոր պատրաստութիւն, ինչպէս նաեւ իբրեւ աղաւթ բուժման, ապաքինման եւ

հոգեւոր վերակերտման: Հեղինակը համաձայն է՝ յիշեցնելով նաեւ, որ մատեանը նոյնպէս իր հոգեւոր խոր ազդեցութիւնը կ'ունենայ խթման Գիշերը ընտանեկան հաւաքոյթներու ընթացքին ու սեղանին, ամրան Մայր Աստուածուհիի տաւնակատարութեանց նախորդող աւրը, ապա նաեւ տարբեր առիթներով ընթերցուելով հայոց բոլոր եկեղեցիներուն մէջ բովանդակ աշխարհի տարածքին, երբ անոնք կը վերածուին Բաղդասարի, խոր Մանուկի եւ Ծովինարի մեհեաններու:

Այն հետաքրքրասէր ընթերցողները, որոնք կ'ուզեն աւելին իմանալ մատեանի հեղինակման մասին, կրնան կարդալ «Երզնկայ Հրատարակչատան» լոյս ընծայած «Հնագոյն Յունական Բարոյաբանութիւններ» գիրքի աւարտին գետեղուած հարցազրոյցը մատեանի հեղինակին հետ: Հարցազրոյցը թէեւ ուղղակի կը վերաբերի «ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՈՅ» մատեանին, սակայն հոնկէ կարելի է շատ բան հասկնալ սոյն մատեանի՝ գեղարուեստին եւ ներշնչումին ամնչուող հարցերուն մասին:

Բարի ընթերցում:

ԱՐՄԷՆ Ա.
ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԱՌԱՋԻՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ
ՄԵՀԵԱՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՈՅ

ՍԻԵ

Խաւարի՛յ Որդի՛յ, Ահե՛ղ Յեղմոյթիւն,
Աներկբայելի՛յ Չաւրայինոյթիւն,
Կա՛մ Բոլորարձա՛կ, Բե՛ր Յարացայտեա՛լ,
Տաւնակա՛ն աւրի՛դ բեղմնաւորեւմա՛ն
Մերձենա՛մ պաղի՛դ աներեւակեա՛յ,
Մատուռի՛յ բոյրի՛դ բանայայտնոյթեա՛ն,
Կենակա՛ն Հողի՛դ երէզազեռեա՛լ,
Խոր՛ Մանո՛ւկ ԱւրՀնեա՛լ, Թորո՛ւմ Չաւրոյթեա՛ն,
Երկրագոյակի՛յ Կայո՛ւն Բարեկամ,
Ներթափե՛մ աստղիս բարբառն անդալար
Անսակա՛ն ունկնի՛դ Եզերաբաւա՛նդ,
Խորանի՛դ Խաւա՛ր ըստորերկրական,
Արտավէժումնի՛դ ամէնադարմա՛ն,
Ո՛վ Անապակա՛ն Շաղո՛ւմ Բարոյթեա՛ն,
Նըժարաբեկո՛ղ Ջուրվէժ՝ Թերոյթեան,
ՎըՀատեալին՝ Ծո՛ւխ Խաւարծիյացմա՛ն.
Չայ՛ն տուր ինձ, Պարգե՛ւ Անդրաբաշխոյթեա՛ն,
Անբաստարանե՛ ոյշք իմ կապկապեալ,
ԱւրՀնոյթիւն գեղէ ՀԱՅաՀրաշեա՛լ,
Սըխրախտէն ձրգուող ոգիս հոլացեալ
ՎերաՀըմայէ՛ Թարթով յարոյցմա՛ն,
Խորհուրդի՛դ բարո՛վ խաւարաբեղմնեա՛լ:

Խոր՛ Մանո՛ւկ ԱւրՀնեա՛լ, սուրբո՛ւմ մոլումէ,
Վերայընձեւղո՛ւմ մոլորամահէ,
Ռահաձի՛գ Բաւի՛ղ ըստոյգ կորուստէ,
Փոխատրո՛ղ Ոգի՛յ անոյր կոռոփէ,
Տիւրածիր բանքի՛յ Մամաց Այսրեղէ՛ն,
Կակղածին կեանքի՛յ Աղա՛գ Աննըսե՛մ,
Ե՛ւք Ամէնազատ՝ խելալըկումէ,
Խաւ աղերսեալիս բեկում շընորՀէ:

Թաթաւէ՛, Խորհո՛ւրդ, գաւսեալ էակիս,
 Ուղիյէն Ոյրիյ աւտարացեալիս
 Յանցապատ ոյշիյ ցանկին կիրալիյ.
 ԽորաՀոս ցամնէն թորիւեալ երակիս
 Միյամոյն Հեղիյ կենեալ թաթաւով
 Անողոք ցաւէս բոյժէ՛ անդորրով.
 Պարգեւէ՛ ամբրո՛ս մարմնիս ամբրոցին,
 Կարկառէ՛ Հոսո՛ւմ խորհիս դարբնոցին՝
 Տիւրոյթէդ Հոծո՛ւն, ձո՛յլ վախճանածի՛ն.
 Ընկալէ՛ գոյիս ծելրո՛ւմն այսրաբեկ,
 Պարոյրէ՛ ոգիս Ոյրա՛ւ անդրազէ՛դ,
 Ներշունչէ՛ լեզուիս բա՛ն աւետագէ՛դ,
 Խո՛ր Մանո՛ւկ ԱւրՀնեալ, Խորհո՛ւրդ Խաւարէ՛:

Կը դէմեմ առ Քեզ, Դաշնա՛նք Էոյթիյ,
 Յաւերժամանո՛ւկ Գոյախորհուրդիյ,
 Հաստատէ՛, ամրէ՛ գոյաբեկեալիս՝
 Պատերոյթիւնով Քո՛յ խընդումնալի՛ր,
 Բեկանէ՛ յածումն անբարելիյիյ,
 Կործանէ՛ ամուրքն անգէտակիցիյ,
 Յոյսալիքանքիյ անյո՛յշ դըղեակիյ:

Բաց, Մանո՛ւկ ԱւրՀնեալ, Դո՛ւռն Անքըննելիյ՝
 Կենարարոյթեա՛ն աւշէ՛ գիրգանքի՛դ,
 Թո՛ղ զեղէ՛ կայթիւնն Ոյրի՛յ բեկբեկուն՝
 Երկրագոյակիս կըպրուղիներու
 Մոլանուագէն զիս վերարկելո՛ւ,
 Անդորրի՛դ վարա՛ր կարապետելո՛ւ:

Արձակէ՛ կապէ՛րըն սանսանեալիս,
 Արարէ՛ խորա՛նն արատաՀարիս,
 Դալկախտով անճար յարացունցեալիս՝
 Անմահիդ Խորո՛վ յաւերժաբեղմնիյ.
 Ե՛ւ բըժըշկոյթիւն, է՛ւ նորոգոյթիւն,
 Ե՛ւ ազատոյթիւն, է՛ւ երանոյթիւն
 Պարգեւնե՛րն են Քո՛յ Ոյրաբաղձողին,
 Ո՛վ Մանո՛ւկ Յաւերժ, Յայտո՛ւմ Խաւարիյ:
 Եղիցի՛յ:

Բ

Արգասիքներուդ ցոյցորդն անմատոյց
Կը գերազանցէ խոտորնանքներուս
Անարգել հուսինն աղէտաՀամբոյր.
Նայեղադէտիյ անդրադարձոյթեամբ
Վերաբանեցիր կամքն իմ այսրամայր,
Որ հիւսկէնայեռ փափկագոյոյթեամբ
Կուլ չերթամ ճախրին ժամաթաւալման.
Քոյ կենայագեա՛լ բերկրասերոյթեա՛մբ
Պարարտացոյցիր կեանքն իմ դաՀացեալ՝
Աշտանակումնիս լրկամազերծեալ
Սանձելով քամին վայրայածաքաղ:

Ձեռք բարձրացոյցիյ՝ Բանայորդումնիդ
Աւետման անմաՀ սաղմնախեղումնին,
ԳանաՀարեցիյ Ոյրածեղումնիյ
Այնատար ուսմո՛նքըն Բանարանիդ,
ԱրՀամարՀեցիյ, ներ իմ ցոլեցիր
Ոգէյորդ խայրիյ Հորդո՛ղ Բունոյթիյ,
ՀայՀոյաբերան զազրագոյումնիյ
Ծանծաղուտներու որդընդկերակից
Դառնալով՝ քընցուղըս պանծացոյցիյ.
Խաբուեցա՛յ, երբեք չըկրսկուծացիյ,
Աւցտեցա՛յ, երբեք զիս չաքարտեցիյ,
Նաւսրամէտումնով ամբարտաւանիյ
Վարդերա՛նգ փըթթո՛ւմնըդ բացասեցիյ:

Արդ կու գա՛մ Խորիյ Անլոյս Ժայթքումնի՛ն,
Ամրակո՛փ ձաւնձէ՛ր բեկո՛ղ յորդումնի՛ն,
Ո՛վ Խաւա՛ր Մանո՛ւկ, Դո՛ւռ Բաղդասարիյ,
Ոսկորներըս թող՝ երկրակըրծումնիյ
Նըպատակ դարձած, ցոլքըս բանումնիյ՝
Նըշաւակ դարձած եղերերդումնիյ,

Արատալուան կենսո՞ղ լաւայիդ
Զեղումնո՞վ աւրհնեա՛լ, վարսանաբեղմնի՛յ:

Շքնորհէ՛ հանգիստ մարշեալ մարմինիս,
Վանատրէ՛ անդո՞րր զեռուն ուղեղիս,
Պարգեւէ՛ աւի՛նն ծովագոյակիս,
Յարամոլարիս կեանքիյ երակին.
Ոյրոյրեդ ցայտող՝ առլէզաբարիյ
Երամակներով զիս վերայառնէ,
Նըշխարհով խաւար անփայղ տընակիդ՝
Նորակերպելով Ռահընթերակցէ,
Բաժնեբաղ յեղէ յաւերժաՀըմայ
Մեծ Պարերգոյթեան կենսախայտանքին,
Մածոյցէ՛ Ռահէ՛ն յար խոտորնողիս
Կամեղէն ոգին հալեալ, անողնիյ՝
Առաջնորդելով՝ Քո՛յ անմաստնաձիր
Այգեստաններո՛ւ ներքնադըրախտի՛ն.
Ո՛վ Մանո՛ւկ Աւրհնեա՛լ, Խաղաղաբարի՛յ,
Աներկատայի՛ն յարագոյումնի՛յ
Եկաւորայի՛ն Խաւա՛ր Ուղեկի՛ց:

Արդ Տիւրեզերի՛յ զաւղա՛նջն անդրայի՛ն՝
Կենաստեղծարա՛ր յարաբըղխումնի՛դ,
Ներբողավայե՛լ շարաւանդումնիյ
Թո՞ղ Հոյաւորէ՛ Աղբէ՛ւրն Այսրայի՛ն.
Յընծոյթեա՛ն Հանդէ՛ս Երկրանդաստանի՛յ,
Տաւնակա՛րգ, Տոմա՛ր Մարդագոյակիյ,
Անդունդի՛յ Որդի՛յ Յաւերժ Խաւարի՛յ,
Յարածի՛ն Ընծայ՛ Հո՛յ Բաղդասարի՛յ:
Եղիցի՛յ:

Ո՛վ Հազարազեղ Հաղո՛ւմ Յարարթո՛ւն,
 Մերձենա՛մ Կամի՛դ ոյշով սեւեռուն՝
 Բեղմնումէ՛ն Ոյրի՛դ Բաղդասարալո՛ւր
 Խոտորնազեղծիս տիղմըն թաղելու
 Ջուրիդ մէջ բերակ, ջի՛նջ, բիւրեղակո՛ւռ.
 Բարիքներըն Քոյ՛ Հազարամանուկ
 Մատեանիյ նըման խայտա՛կն, արփաՀո՛ւր,
 Քուլածի՛ր, խընդո՛ւն, ցայտո՛ւն, բաշխատո՛ւր,
 Ողողէ՛ն գոյիս էոյթն ամրախուլ,
 Կեցոյթինըս նեխ, մե՛ղծ, եղերածուռ:

Թո՛ղ անրաքակե՛մ փականքըն լեզուիս,
 Թո՛ղ աւղաՀատե՛մ կալանքըն բանքիս,
 Թո՛ղ գուրշագանգե՛մ երգն ուխտաւորիս՝
 Յարաբո՛ւիս Ակնի՛դ մերձաւորողիս.
 Հեղեղէ՛, լուա՛յ ռաՀակորոյսիս
 Ապերախտոյթինն արգաՀատելի՛յ՝
 Ծաթումնին իյ տես բեր բարիքներուդ՝
 Գոյակիս բեղմնող բեր մըղեղներու
 Համրաքանակին յոյժ գերապատկող՝
 Մատեանէդ զեղո՛ւն, սե՛րտ, Մեղարդաշոյղ:

Հոյ Բաղդասարի՛յ Որդի՛յ ԱրՀայի՛ն,
 Ընդունէ՛ ողոքն իմ այրիյածիր՝
 ՄայռաՀարՀարեալ բանաւէակիյ.
 Թո՛ղ Երկիր պագե՛մ մորմայորդողիյ
 Յագումնով՝ ողբի՛յ նայեղաբողիյ,
 Ծաւալի՛մ դաշտի՛դ վերայ վինայի՛ն՝
 Բեկումնով ասքիյ յըղիյաՀարիյ.
 Թո՛ղ անպիտանիս, խելատունանկիս,
 ՄարդածիգաՀար սովալըլուկիս,
 Տարագրականիս, վընասապարտիս,

ԲազմաՀամարդեալ յոգնաթաղկեալիս
 Փարատիյ յորումն աննըժարելիյ,
 Կազդոյրիյ ոգի՛ն՝ Անմահաքաղիդ
 Խաւարահըրա՛շ ջուրո՛վ ոռոգիյ:

Ե՛լ, Մանո՛ւկ ԱւրՀնեա՛լ, Գոյո՛յ խորերէ՛ն,
 Գոգայի՛ն բանի՛ւ Ոգեպարերգի՛դ
 Նախապատրաստէ՛ անզարդ մատուռիդ՝
 Ալեկոծումնո՛վ Անգեղաշարիյ
 Զիս թաւ/թաւելու է-ի՛յ Խաւարի՛ն.
 Վերահանդերձէ՛ ձընձումն էակիս
 Յորդումնո՛վ անյա՛ւ անդիդ սորեակիյ,
 Ընդունէ՛ աստղոյս ոսկէ մատանին՝
 Ապացոյց որպէս ուխտաւորեալիյ
 Անսակարկելիյ իմ նուէրումնին
 Աւանդա՛ց Քոյո՛յ յաւերժաբարիյ.
 Ամրացո՛ւր քայլերն իմ մոլամայրեալ՝
 Կենարա՛ր խորի՛դ կատարելոյ/թեա՛մբ,
 Յորձանէ՛ աւե՛ն բանայայտնեցեա՛լ
 Հողագոյակիս թուեր խակոյ/թեան.
 Նուէրէ՛ կամիս աւաւտասարեալ՝
 Ներածի՛ն Ոգի՛դ Խաւարաբեղմնեալ.
 Ո՛վ բազմաբեղո՛ւն սերո՛ւմ սերառատ,
 Վերըստի՛ն սարէ՛ սերմնո՛վ յարոյ/թեան՝
 Զախջախեալ մարմինն իմ ախտաժէտեալ.
 Թորոմէ՛ բեղմնո՛վ անդրաբախային՝
 Գուլացեալ յեսանն Ոյրածորումնի՛՛
 Սերելո՛ւ ներսիս անՀուն երախտիք՝
 Ներ երակներուն Քե՛զ ներացողի՛յ
 Ռահախոտորնեալ փարփուտապորտիյ,
 Ողորմի՛ն ալքի՛դ ակըն/թար/թային.
 Անէէ՛ գէտիս բորբըն ոսկրակեր,
 Զեղջումնահարիս գոյախորշելիյ
 Կեա՛նքըն վարարէ՛ ջուրո՛վ ակնեղէ՛ն՝
 Երկրամատոյցեա՛լ, բելրակնայուռ/թիյ:

Թո՛ղ Բազմապատկիյ ողո՛րմըդ անբա՛ւ

Զանցանքիս թիւով Եղերապարար,
Աւետարանի՛յ սանձմնըդ այսրարար՝
Եղջերափողո՛ւմ ՏիւրեղերաՀա՛ր.
Ո՛վ Անմահէլի՛յ Մանո՛ւկ Այսրոյթեա՛ն,
Յո՛յս Անպարագի՛ր՝ Երկրագոյոյթեա՛ն,
Թո՛ղ յարայիշե՛մ Անո՛ննըդ ԱւրՀնեա՛լ
Բերումնո՛վ ասքի՛ս Բաղդասարացեա՛լ:
Եղիցի՛յ:

Մահաժառանգի՛յ յոյսն անդրաւողող՝
ՎէՀացման մարդոյ Ոյրո՛յ յորդումնո՛վ,
Թեւակոխումնին նոր գոյադաշտի՛յ,
Ո՛վ Գոյամանո՛ւկ, Քեզմո՛վ էլըղի՛յ.
Նուագարանէ՛ն Տիւրո՛յ Տիւրոյթի՛յ,
Սեռնաղբէ՛ւրըդ Հի՛ր ուրկէ կը յորդի՛յ,
Եղանա՛կն անմայր՝ այսրաւոլորտի՛յ,
Արէննե՛րն անբեկ՝ այսրակենումնի՛յ,
Բանայայտնեցիր ուխտաւորեալիդ՝
Քեզ վերադէմո՛ղ յապաւաստերիդ:

Ճանաչողոյթեան աւրէնն առաջին
Է՛ Մեղա՛րդն ԱւրՀնեա՛լ, Գիշերաբարի՛յ,
Անդրաբեկ շուա՛քն է-ի՛յ Մըրմունջի՛յ,
Զիրատո՛ւր ծըմա՛կն արգանդաբեղմնի՛յ,
Որովա՛յնն Անբա՛ւ Տիւրայեղերի՛յ.
Է՛ աՀա եղագն արեւահէնի՛յ,
Լոյսամոլորեալ կըռկըռացողի՛յ՝
Դարպաան անանցի՛յ ԱնՀո՛ն Խաւարի՛դ
Էաւոր կեանքի՛յ նըշոյղն ակնողի՛յ:

Բայց, Մանո՛ւկ ԱւրՀնեա՛լ, փեղկերն ամրախիր՝
 Կողոմող միտքին քաղաքավարիյ,
 Բեկանէ՛ թումբերն անսին ողորմիյ՝
 Ինքնախաբ Գոյոյ խորՀիյ քուստանքիյ,
 Ազատէ՛ սիկէն իր մըշակոյթիյ
 Բեւրոստայնային մաւրակառոյցիյ,
 Անջատէ՛ սիմերն այն խեղ նուագիյ՝
 Առասպելլակեմ առեւանգումնիյ,
 Անէէ՛ կուռքերն անդրակաղապար՝
 Կա՛մ դարիճակող, ըստոփապալար՝
 ՄիյաՀեծանիյ մոլով սարեցեալ,
 Գերիշխանումնիյ մողով յըղացեալ,
 Գոյակիյ Ուղի՛ն Մեղարդաբեղմնեա՛լ
 Կալանդող բովով սեպՀամեծարեալ:

Բայց, աւա՛ղ, գոյԺիյ անՀո՛ւն աղաղակ
 Կ՛ընծայաբերե՛մ անշո՛ւք մատուռիդ,
 Ո՛վ Մանո՛ւկ ԱւրՀնեա՛լ, յորձանայորդեա՛լ,
 Ըլլալով վրկան՝ խեղանդամեւման՝
 Մարդագոյակիյ խորՀին շարաւեալ,
 Շարածածանեալ մեղկ արդարոյթեան՝
 ԱշխարՀակուլան ոխով զարդարեալ,
 Կըրանքախեղեալ կամին տիրական՝
 Այղաբացասող կատղախտաւորմամբ
 Տիւրեզերային գաՀով ցընորեալ,
 Մի՞ծն այսրագոյիյ՝ անդրատերոյթեամբ,
 Իշխանամուլեալ խարդախբանոյթեամբ,
 ՀաւատաՀըմայ յիւրացալշտոյթեամբ
 ՍեպՀականացնող անՀաշտ մանրէիյ:

Արդ բերեմ ջուրիդ սեռն խոխոջումնին
 Մաւրաթաղ խոՀերն այսրագոյակիյ.
 Ոյրայ՛ին Կամի՛դ կանամըրրիկին
 Տանն անդրավայթեմ մարդագոյակիյ.
 ՄըՀակէ՛ մարմին իմեղեռնացեալ,
 Լոյծարէ՛ ախտեր իմ դամողական,
 Ընձեռէ՛ գոյիս աւե՛ն զաւրոյթեան,

Դարմանէ՛, լուայ՛, մերկէ՛ արատէ,
 Հալաւով բիւրեղ հանդերձապատէ՛,
 Նուէրէ՛ մանգաղ Քէզ նուերեալիդ,
 Արաւրակերպէ՛ Քէզ ընծայեալիդ՝
 Յորդորո՛վ դաշնէ՛դ, հատու, ոյրալի՛ր,
 Կալերգո՛վ գանգէ՛դ, անդրաբեղմնայի՛ն,
 Որ կամո՛վ խընդո՛ւն, աշխարհաթընդո՛ւն
 Մըշակե՛մ հանդէրն այսրաթաղաղուն՝
 Խորհուրդո՛վ Խորի՛ն Արհնեա՛լ Մանուկի՛դ:
 Եղիցի՛յ:

Կերպարանն անխեղձ՝ ջուրագոյակիս,
 Հեղգ շուշեալոյթեամբ այղանդակեցիյ,
 Կերպաւոր գոյիս բանուածքն ներքին
 Խեղկատակոյթեամբ իսպառ հաշեցիյ,
 Ապարանքըդ ճոխ մարմնիս խորանիյ
 Յակնամէտոյթեամբ ծելրաքակտեցիյ.
 Ընծայե՛մ արդ Քէզ, Մանո՛ւկ Սերելիյ,
 Հեկոյթի՛նն ասքիս, հեծո՛վ թախծեալիյ՝
 Ամային տաւնիդ՝ իյ լո՛ւր աշխարհիյ:

Թանաքաթափեմ մատենագրոյթիւնն
 Իմ բըջիջներու համագումարիյ՝
 Հաշուետուոյթեամբ, Ո՛վ Ոլորածի՛ր.
 Հառաչաններուս կաւառն արցունքիյ՝
 Ողողա՛տ ըլլայ՛ բարեբերումնիյ.
 Հողակոշտն եսիս ի՛նչ է այս պահիս,
 Ո՛չ եթէ մարմին անմորթ, աղտեղիյ,
 Անպատեալ քաղաք բուռնաբարախիլ,
 Ապարան Գոյոյ հազարագաւիթ՝

Տըռփակարգ յոհմիյ զեխ ելեմուտիյ,
 Միրգ՝ երեւոյթով, թոյն՝ ճաշակողին,
 Զուր՝ սեթեւեթով, թարախ՝ ումպողին,
 Արտ մըրուկահար, խոպան անդաստան,
 Նուռնենիյ ամուլ՝ պըտուղածարաւ,
 Կըրակալափ ծառ աշխոռադարդար,
 Կըրկնակոխ ասուն տունկ լագաթափեալ,
 Ածխացեալ լուցան հանգո՞ղ ճըրագի՞յ:

Ո՞ր գոյակն արդեւք կը վերասեռնիյ՝
 Յոյս փայփայելով վերակենուամնիյ՝
 Ըլլալով քատակ անյոյս մեռեալիյ,
 Անատակ՝ մերման Գոյո՞յ Խորհուրդի՞ն,
 Ենթակայ՝ քաղման Մահոյ Մանգաղին.
 Խոր՝ Մանո՞ւկ Աւրհնեա՛լ, Խընդո՞ւմ Խաւարի՞յ,
 Անբոյժելիյիյ յեցա՛կ յարագո՞յ,
 Քեզ աղերսողին յոյսով յաճախող,
 Անդանդեալ կեանքիյ անյոյզ ծորումնո՞վ
 Ախտաւեր ոստին վերաբողբոջո՞ղ:

Կաքաւումներուս կոծըն խորաքեռ
 Ո՞րքան դեռ պիտիյ վանես ունկընէդ՝
 Տարակայելով մարդագոյակիյ
 Որոթագեղուն զեղջն անդուլակիյ՝
 Մատոյցեա՛լ Կամի՞դ յարընծայելի՞յ.
 Խընայէ՛ գոյիս, Մանո՞ւկ Բանածիր,
 Հըրաշապարգէ՛ւ Կատարելոյթի՛ն,
 Միշտագո՞յ Ոյրի՞յ Երկրայնայնոյթի՛ն.
 Խաւարայորդէ՛ ափէդ Մեղարդէ՛՝
 Յաւէտեաններէ՛ն նոր յաւէտեաններ:
 Եղիցի՞յ:

Ո՛վ Բիւրեղացնող Ակնո՛ւնք Արարի՛յ,
Գորովո՛վ ալքըն լո՛ւր՝ աղէտեալի՛յ
Երկեւղէն մարշող յարաչէոյթեան.
Կառանազատէ՛ Քո՛յ խաղաղոյթեա՛մք,
Ո՛վ Հընարաւո՛ր, Հաղո՛ւմ Կենոյթեան,
Զաւրայինոյթի՛ւն Երկրակեցոյթեա՛ն:

Ո՛ւր խորեմ ափսին անփոյթ զանցանքիս.
Խո՛ր Վիրապիդ մէ՛ջ, թէ՛ Ակոռիյի՛դ,
Լեռներուդ սայրի՛ն, այրի՛ն երկիրիդ,
Խոռոչի՛դ, ծերպի՛դ, սորի՛դ, փապարի՛դ,
Բաւիղի՛դ մէջ, թէ՛ Ըշտեմարանիդ,
Ծործորներուդ մէ՛ջ անոտադրելիյ,
Ծովերո՛ւդ անբաւ, սուլող քամիյի՛դ,
ՍաՀաններուն մէ՛ջ Հեւսաթաւալիդ,
Հեռակայման մէ՛ջ Ժամիյ շուրջանքիդ,
Կականիյ ձայնի՛ն, լացիյ յորձանքի՛ն,
Զեռներու դողի՛ն, թէ՛ ամբարձումսին,
Հուրթներու կանչի՛ն, լեզուիյ աղերսի՛ն,
Գոյոյթի՛նն անլոյծ, որոց, կը պարտիմ
ԱւրՀնոյթիւններո՛ւդ անսակարկելիյ:

Քաղցրագո՛յն ԽորՀո՛ւրդ Տիւրայեզերիյ,
Քաղցրոյթեա՛մք Հայէ՛ եւ ի՛նձ այս պաՀին,
Խուանքէս կեզող յարայարձակէ՛,
Ներսիդիս Հիռող այսէն անդորրէ՛,
Արձոյղիս թաղկող խեղդէն զերծանէ՛,
Այսրեղէն անդոՀն անձէս Հալածէ՛,
Սանսանեալ ոտներըս վերանորէ՛,
Տոչորեալ սիրտիս Հորձքին թորթորէ՛,
Մուլամած ոյշքիս մառայղըն վանէ՛,
Անսանձակոտոր կամէս կիրասեր

Երասխով Կամիդ Համայնաբոյժէ՛,
 Կայթումնով խայտոնն՝ գոյլս նորոգէ՛,
 Քոյ կերպարանով վերայարարէ՛,
 Բանայայտնոյթեան ցանցով ոյրեղէն
 Ընծայաւորէ՛ ո՛ղղս երկրեղէն,
 Կենդանիյ, անէղծ ջուրով շրուայղէ՛
 Էոյթեա՛ն խաւէրն անսուարելիյ՝
 Երկրագոյակիյ կեանքիյ աղկըրին,
 Ամրակէ՛ կրրկին լարերն իմսիրտիյ՝
 Յանդէման Ե-յիդ մարդակերպումնիյ՝
 Յաւերժիյ ազգին Հոյ Բաղդասարիյ:

Ո՛վ Մանո՛կ Աւրհնեա՛լ, Ջեղո՛ւմ Յաւերժիյ,
 Տեւային Դարո՛րդ Ուղընծայեալի՝
 Փապուղիներով կեանքիյ այսրամար,
 Խինդոյթի՛ն Անմա՛յր, Գոյո՛յ ՊաՀապա՛ն,
 Յաւետեաններէ՛ն Յաւետեաններո՛ն
 Մեզ ընդկերացիր խայտո՛վ բեկբեկուն:
 Եղիցի՛յ:

Ո՛վ Համայնակա՛ն Մանո՛կ Խաւարիյ,
 Անքընի՛ն Ծեղո՛ւմ Հոյ Բաղդասարիյ,
 Բացասո՛ւմ ուծման, անկարելիյիյ.
 Բըղխումնո՛վ բարիդ բերականաստղային
 Կը ցունդի՛յ տեսիլն ապիկարումնիյ,
 Կը բոյժի՛յ պալարն ապականումնիյ,
 Կը քակտին կապանք, դարանք, անդոՀանք,
 Կը յարալէզուին վիրեալք անոյնեալք,
 Կը յառնեն մեռեալք, անյոյս մաղկատեալք,
 Կ'ընդՀոծին Հեւծում, Հեծում, աւաղանք,

Կը ցեւրիյ ցուցանքըն կատաղոյթեան,
 Կը ցիրիյ մառայղն, ահն անէութեան
 Կը վերադառնայ, չէում կը դառնայ
 Յոյսալիքոյթիւնն ըզգայաՀըմայ,
 Կը տիւրէ՛ Ոգի՛ն Բաղդասարական:

Մարդկային այսիյ Ուղղեա՛կ Անխաթա՛ր,
 Զիս կարապետէ՛ լիյալիրոյթեա՛մք՝
 Եղամի՛դ բովո՛վ յաւերժամընայ,
 Զիյ միյայն բեղմնո՛վ Քո՛յ յարակատար
 Կը վերագըտնեմ Ռա՛հն անէացեալ՝
 Դըրախտիդ եղա՛գն այսրակատարեա՛լ,
 Բիւրեղեայ կորի՛ն յարագոյարա՛ր.
 Ո՛վ Մանո՛ւկ ԱւրՀնեա՛լ, Խայտո՛ւմ Տարերքիյ,
 ՊաՀապա՛ն, Լսկի՛զք Այսրագոյումնիյ,
 Ճանապա՛րՀ, Անգի՛ծ, յարալիրումնիյ:
 Եղիցի՛յ:

Խո՛ր Մանո՛ւկ ԱւրՀնեա՛լ, Որդի՛յ Զեղումնիյ,
 Կեցոյթեան Ողո՛րմ, Խըթա՛ն Կենումնիյ,
 Նո՛ւռ Կայտառումնիյ, Կի՛ր Նորոգումնիյ,
 Զո՛ւր Անմահումնիյ, Երա՛ն Նարմումնիյ,
 Կենդանիյ, Մերձեա՛լ, Ամէնայըղիյ,
 ԱրՀաւո՛ր, Հըզա՛ւր, Ամէնաբերրիյ,
 ՇընորՀէ՛ անխառն ալի՛քըդ-յուռթիյ
 Աղերսարկուհիդ խորՀիյ երակին:

Խո՛ր Մանո՛ւկ ԱւրՀնեա՛լ, ԱւրՀնեա՛լ Վեցեակիյ,
 Աւերակներէս խորխորատեալիյ
 Զիս վերակազմէ՛ Հանգոյն մատեանիդ

Նորաշունչ Ոյրա՛ւ բերականաբեղմնի՜յ.
 Դարմանե՛ ախտէ, բոյժե՛ խըռովքէ,
 Տէրոյթէն Հանե՛ ներամայումնիյ,
 Հաստատե՛ ոգով ներամայումնիյ,
 Ազատե՛ կորկէն անդուլ անկումնիյ,
 Ընծայե՛ նորէն շո՛ւնչըդ կենումնի՜յ,
 Կամեցի՛ր՝ յեղիյ ախտըս դարմանի՜յ,
 Յարածի՛ն Ովկիա՛ն Անարատումնի՜յ,
 Յարոյթեա՛ն Խորա՛ն, Շընո՛րՀՆայեղի՜յ,
 Բարոյթի՛ն Անշե՛ղ, Քաւո՛ւմն Այսրոյթի՜յ,
 Ապաւինարա՛ն Երկրագոյակիյ.
 Հաղորդե՛, անդրէն կը բիւրեղանամ,
 Աւետե՛, տիկէս կը կենդանանամ,
 Ակնարկե՛, փոսէս կը վերականգնիմ,
 Առատաձեռնե՛, որ բարասունիմ
 Արգասէ՛դ յաւե՛րժ, Բաղդասարալիյ,
 Խո՛ր Մանո՛ւկ ԱւրՀնեա՛լ, ԱւրՀնեա՛լ Վեցեակիյ:
 Եղիցի՛յ:

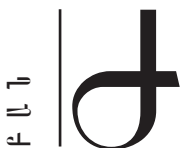

Աւետեա՛լ Մանո՛ւկ Գոյամատոյցի՜յ,
 Համայնի՜ Յեռում, Անձրե՛ւ Տողանցի՜յ,
 Յըղացո՛ւմն անա՛խտ երկրագոյումնիյ,
 Իմանալիյի՜, անիմացեալի՜յ.
 Մարդագոյակիս բանի՛ւ ներբողիյ
 Թո՛ղ ծորի՜յ անհատ Ողո՛ղըդ Ոյրի՜յ
 Անմերձենալի՜ Հո՛յ Բաղդասարի՜յ.
 Դաշնոյթեան Դաշի՛նք յարագոյումնի՜յ,
 Զաւրայինոյթեան պարգե՛ւ անդրայի՛ն,
 Մարմինիյ, Շունչիյ բոյրո՛ւմն Այսրայի՛ն.
 Բոյժելո՛ւ կոտտանքն աղէտաՀարի՜յ

Անկարաւտ ես Դո՛ւ ըսպեղանիյի,
 Ո՛չ երեւակիյ, ո՛չ մէջնորդումնիյ,
 Ո՛չ մեղարդներու՝ ձիգ, մահաշաւիղ,
 Մարդազարդարեալ ձեռնամըխումնիյ
 Վրրեպով յըղիյ, տարակոյսելիյ:

Եղանակողի՛դ մարդոյ մարմինիյ՝
 Ծածկագիր չըկայ սերմնընթերցումնիյ.
 Կամեցա՛ր՝ եղաւ, մի՛տ Քոյ՝ էացաւ,
 Աւետո՛ւմ՝ Քոյ Հի՛ր՝ բանարարուեցաւ.
 Շո՛ւնչըդ է՝ աւրէ՛ն իմացաշխարհիյ,
 Կա՛մըդ՝ փըրկոյթի՛ն, Բա՛նըդ՝ լիյոյթի՛ն.
 Կափեալ չէ՛ս այրիյ մէջ իրաւունքիյ,
 Չէ՛ս պարունակեալ ժամակարգերով,
 Ծընունդո՛ղ Համակ Համակարգերու:

Ո՛չ նուազումնով ես արգելակեալ,
 Ո՛չ ընծեւղումնով ես խոնարհեցեալ,
 Ո՛չ սահմանումնով ես պարագիրեալ,
 Ո՛չ բաւացումնով ես եզրափակեալ,
 Ո՛չ տարածումնով ես սայթաքայած,
 Ո՛չ գայտացումնով ես այղայղամած,
 Ո՛չ յորդոյթիւնով ես սըխալահար,
 Ո՛չ պայթոյթիւնով ես փոփոխամար,
 Նայեղիյ կեանքիյ ընթացն ամէնայն
 Դո՛յզն իսկ չիյ շիջեր յո՛րձ Քոյ կենարար,
 Ո՛չ նեցուկ Քոյ մաստ կը մեկոյսանայ,
 Ո՛չ աւրհնանք Քոյ գուր կը սակաւանայ՝
 Քեզ աղերսողին բանիւ մատեանիդ,
 Ո՛վ Լսկի՛գբ, Վախճա՛ն Եզերակեանքիյ,
 Գոյոյթեան Լիրո՛ւմ, Մո՛ւտ Բաղդասարի՛յ
 Գործարանաւոր, ժուկեալ գոյակիյ,
 Ո՛վ Վարա՛ր Ծեղո՛ւմ, Բողբո՛ջ Նոխազի՛յ,
 Այսրային Կեանքիյ Խորհո՛ւրդ Անդրալի՛յ,
 Թո՛ղ յարահունչէ՛ գա՛նձըդ բեղմնասէր՝
 Յաւէտեաններէ՛ն նո՛ր յաւէտեաններ:
 Եղիցի՛յ:

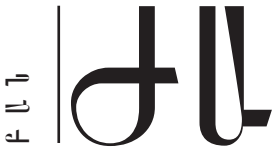

Ո՛վ Աւհա՛ն Մանո՛ւկ, Յաւերժ Միյածին,
 Գո՛յ՝ Խաւարամա՛ւր Անհո՛նն Երկունքիյ,
 Այսրային Յըղո՛ւմ Հո՛յ Բաղդասարիյ,
 Արգագոյն Նուէր Անիմացեալիյ,
 Անգեղեայ՝ Նախնիյ Երկրագոյումնիյ,
 Նախահա՛ւ, Արէ՛ն, Եռա՛նդ Եզերիյ,
 Լիրոյթինն Կեանքիյ, Էո՛յթ Խաւարիյ,
 Վարդգէսո՛ղ Խըթա՛ն Ժուկ-Ժամանակիյ,
 Արարի՛չ Համայն կենսաբոյրումնիյ,
 Մարդակերպաթափ Կընգո՛ւղ Յաւերժիյ,
 Քաղակո՛ւմ Անա՛նց՝ Տիւրայեզերիյ,
 Սէրմ Անհունոյթեա՛ն՝ Բելրայեզերիյ,
 Ո՛ստ՝ Վեցորդոյթեա՛ն Գոյո՛յ Անհունիյ.
 Զո՛յգ՝ Սերահըմայ Շըռա՛յղ Մանուկիյ,
 Անանջա՛տ Յեցակ Անորոշելի՛յ
 Եզերամընայ Ճախրիյ Ատենիյ.
 Ժամանա՛կ, Ըսկի՛զբ Գոյահոսումնիյ,
 Եղանա՛կ, Դագա՛ղ Խորշածորումնիյ,
 Բարերա՛ր, Խաղա՛ղ, Կենդանացոյցի՛չ,
 Յովոյթեա՛ն Ընթա՛ց Անկուռ Անցումնիյ,
 Մո՛ւտ Վեցեոյթեա՛ն, Կամո՛ւրջ Յաւերժիյ:

Արդ, եթէ ցանցեմ խորհըն մարդկոյթեան՝
 Առհաւիյ, ներկայ, թէ ապառնական,
 Կըշեռիյ դընեմ բերքն անատենեայ,
 Անկարող կ'ըլլամ Հաշուեկեմոյթեան՝
 Քոյ բարիքներու, խընամարկոյթեան
 Կազմելու տոմարն աներեւակեայ.
 Ի՛նչպէս, արդ, մորճեմ, Մանո՛ւկ Գերբնայի՛ն,
 Քո՛յ Վեցեական Խորհո՛ւրդն Անդենիյ,
 Դա՛ր երկեակներո՛ւդ այսրանդենային՝
 Անժամիյ, ժամիյ ծամահեւոյթեան,

Դա՛ր Մեղարդներո՛ղ՝ մահուա՛ն, յարլէզմա՛ն
 Անմահի՛յ, մահի՛յ ճախարակոյթեա՛ն,
 Ատենի՛յ գաւտի՛դ քառամանուկեայ՝
 Եկաւորներո՛վ Հակադարձական,
 Համազարմոյթեամբ որոց միյակամ
 Կը բանի՛յ Կըշե՛ռքն Անատենոյթեան՝
 Մա՛յր Ծովինարի՛յ Խորշե՛ն Յըղացեալ:

Ո՛վ Վեցորդոյթեա՛ն Ներկայ Այսրային,
 Քո՛յ առատոյթեամբ լէ՛ր ինձ տիւրային,
 Քո՛յ յաճախոյթեամբ լէ՛ր անշարային,
 Քո՛յ անբաւոյթեամբ լէ՛ր համաբաւանդ,
 Անթուերոյթեամբ՝ պէ՛րճ, լիյակատա՛ր,
 Խոր Մանո՛կ ԱւրՀնեա՛լ, Յաւե՛րԺ Այսրակա՛մ:
 Եղիցի՛յ:

Բարիքիդ յոյսով աստղակամեղեալ,
 Հաւատքի՛յ փոկով գաւտեկեցոյցեալ՝
 Անյողդողդ կամով կու գամ խորանիդ,
 Խորհերէ մառայղ որ մէտաքակիմ,
 Խոր Մանո՛կ ԱւրՀնեա՛լ, Յաւե՛րԺ Կեցոյցի՛չ.
 Յեղատէ՛ խորհիս թուփերն անբարիյ,
 Ակաւսէ՛ խոփով այգիս խոկումնիյ,
 Վերհանէ՛ աստղիս ծալքերըն յոռիյ,
 Պատըռտէ՛ դէմակն իմ նենգագործիյ՝
 Գետնելով շաղիղն իմ եղերալիյ.
 Համարէ՛ ծածուկ ակնարկըն ոյշքիս,
 Շուրթներու մըրմունջն անբարեբաշխիս՝
 Կայացեալ իբրեւ ուղեբեկոյթին.
 Ոտներուս հետքերն՝ ակունք անէծքիյ,

Ձեռներուս շարժումըն՝ դափ աղէտիյ,
 Քեքեւիս հիռհիռըն՝ ջայղ համայնիյ,
 Երդումներն եւնայն ուհախախտեալիս՝
 Տարացոյց սուտիյ, աճպարարումնիյ,
 Յոխորումն՝ իբրեւ աստղիյ կործանիչ,
 Սիրտնեղումն՝ իբրեւ Ռահի՛յ խոլորիչ,
 Յիրոյթիւնն՝ իբրեւ կամքիյ յաղթոյթիւն,
 Մորմէրէ մըզող տըրտունջն անարիյ՝
 Ինքնակամ եղծում Ոյրի՛յ Բաղձալի՛յ,
 Ըմբոստիս անսանձ պողթկումն ահալիյ՝
 Անողորմոյթեան ծընունդ վէժողիյ,
 Անձնահաճոյթեան տենդն իմ կատաղիյ՝
 Իշխանաբոյծիյ քաղաք մոխրալիյ,
 Տոհորակումնիս Աւերակ Երկրիյ
 Ջարդըն համայնիյ՝ հորդայավարիյ:

Թո՛ղ բերե՛մ ջուրի՛դ անխա՛ռն, յարարբի՛յ
 Ակամայ, կամայ արարքըս բասիր,
 Կոպտացող կամիս վաստակն անպատիր,
 Արէնակապտիս արբումն անուահիյ.
 Ժառանգեալըն հետ նորայըղացիյ,
 Աննըժմարըն հետ ըսպառնագոյնիյ,
 Փոքրաթիւըն հետ Ռայի ծաւալիյ,
 Անբարբառելին՝ իբրեւ վէպ յայտնիյ,
 Աննամակելին՝ գիր որձաքարիյ,
 Թեթեւասեպեալն՝ իբր անբեռնելիյ,
 Ղաւղարկեալն՝ իբրեւ յայտնում բոլորիյ,
 Մըրմունջիյ ալիքն՝ իմաց համայնիյ:
 Ո՛նկըն դիր, Մանո՛ւկ, անթաք բերումնին,
 Խորտակեալ գոյիյ պարկեշտ հայցումնին
 Երախտիքներո՛ւդ անորակելիյ,
 Կամազեղումնի՛դ հըրաշաբարիյ:

Թիւարկէ, խոնա՛րճ՝ անձրդ ձաղկելով
 Ռահամոլարիյ թերոյթիւններով՝
 Բազմամանակեայ խորհերըդ տըկար,
 Շարբաղադիրեալ բանքըդ բազմակար.

Խաւթոյթին, գայթում, աւրէնագեղծում,
 ԱրտաՀանդէսէ փախուստ, պարտոյթին,
 Մոլեգնոտոյթին, մէտագարոյթին,
 Թըմրոյթին, թըմբիր, խելավաճառում,
 Զագրոյթեան եռանդ, յոյլ դէմակալում,
 Խորհուրդներ անուաՀ, բանք եւնայնամոյն,
 Խոտորնիյ տոգանք, աներկեւղոյթին,
 Ընդվրգում խելառ, անուղեւղոյթին,
 Թերոյթին ըսպառ, անկոկ թեւրոյթին,
 Թոյղամորթոյթին, ակնածակոյթին,
 Սանձարձակոյթին, տըռփամոլոյթին,
 ՀիռՀիռոցոյթին, խեղկատակոյթին,
 Ցոյցադրում շէշտիյ, կըռփամոլոյթին,
 Արարներ անկարգ, անկիրթ, անտեղիյ,
 Երկչոտոյթիններ երերահարիյ,
 Խաւ լայնարձակում՝ լերկ, յաւշավարիյ,
 Վաւաշոտոյթին, աներեսոյթին,
 Դըժնամէտոյթին, գըժտամոլոյթին,
 Հակակրոյթիններ մըտամանոցիյ,
 Մարմաջում անշէջ՝ տոկատաւորսիյ,
 Վահոտոյթիններ անարգ, փանաքիյ,
 Դըրժոյթին խաւաքիյ, դաւ նուէրումնիյ.
 Բաղդասարամերժ Հակակերպոյթին,
 Սուտապատրայեղ կեցապաշտոյթին,
 Փառամոլագեղ գուլամէտոյթին,
 Մեծագարոյթին, ինքնագոհոյթին,
 Անըգգամոյթին, եսամոլոյթին,
 Նախագահէլու մոլուցք ինքնալիյ,
 Անխորհուրդ տոգում վայրապարալիյ,
 Բամբասանք ժըմերտ, ժըպիրՀ, ժըմժըմիյ,
 Խորամանկոյթին, նենգաժէտոյթին,
 Հէտ խաբարարիյ Համերաշխոյթին,
 Աղէտարարիյ փաստատէրոյթին,
 Իմացայինիյ լորձնածորոյթին,
 Յետ մահու կեանքիյ առեւտուրոյթին,
 Աւանդիյ կորուստ, վատնում ժառանգիյ,
 Կապանքալըծում կեղծիյ, մեղմէիսիյ,

Մաւրային նուխիյ ընդկերակցոյթին,
 Բարոյթեան թողում, հակում վայրագիյ,
 Վերադարձ վէժող ապրելակերպիյ,
 Նորապաշտոյթին, խոկում մոլարիյ,
 Կամագիրկոյթին, ախուվախոյթին,
 Անասնայինիյ բացարձակացում,
 Կանոնակարգիյ խեղում, ընդոտում,
 Հըրամայողիյ մոլագարոյթին,
 Կառավարողիյ այդակոխոյթին,
 Նանիրաբանիյ գերարգոյթին,
 Խոտորնում անճառ՝ ՌաՀէդ պանծալիյ,
 Անգոյսնում լրկնեալ՝ բանաց բերականիյ՝
 Յաւերժամընայ Հոյ Բաղդասարիյ:

Ի՛նչպէս, արդ, գըտնես դարման մոլարիդ,
 Կեղաւոր՝ կերով մախամարդակիյ,
 Խըլիրդիյ բաժին անամոքելիյ,
 Զիյ յեռայարեալ մարութիւններէդ
 Մէկն իսկ բաւ էքոյ գահավէժումնին՝
 Ապագոյթեան յատակ վէժեալիյ.
 Իսկ ահա կու գաս խոստումնազանցիյ
 Կըշեռով անկիր ուղտիյ երգաբիյ՝
 Լիյացեալ կորով խայթող, թոյնալիյ.
 Անպիտան, գագոշ՝ հանդէպ մատուռիս՝
 Կենային կեանքիյ առհաւաղբերիդ,
 Կորշանքիյ աղբեւս, ամբար խոխերիյ՝
 Ախորժով ումպողըդ մաղձ մախանքիյ,
 Արժանի՞դ՝ լոյծման, ոչինչացումնիյ,
 Գոյթեան խըլի՛նք, հայցող բարիքիյ,
 Մուրացկա՛ն՝ Ոյրիյ Հոյ Բաղդասարիյ.
 Դո՛ւրս բեղմնոյթեւնէս յաւերժաբարիյ,
 Կեցոյթեան տակա՛նք, նողկա՛նք արարիյ:

Խաւարին Հայէ Անանցայինի՝
 Բանականոյթեամբ անընդհոծելի,
 Ո՛վ մոլար ճամբորդ լոյսապըտուրի,
 Այսրավայթոյթին Հոյ Բաղդասարի՛,
 Կերպայըղացում Յաւերժ Մանուկի՝
 Անատենային Ե-յի՛ն անըսկի՛զբ,
 Ատենայինի Անա՛նձ Յըղացքի՛,
 Սունամսեայ տարիդ եղանակողի
 Այսրեզերային անքոյթ Ճախրումնի՛:

Մածոյցով խաւար Յաւերժ Նոխազի՛
 Կը բանի եթէ Եզէրքն անմեկին,
 Նայելի Համայնքն, որ կերպեցիր
 Արէնքի Հողմով Հոյայեզերի,
 Ապասոսինձել ի՞նչպէս Հառաւտիմ
 Խըրամատներով գերադրամոլի,
 Հարժումնով, խորհով արգահատողի՝
 Աշխարհակարգէդ թարց խոտորնումնի,
 Եղացեալ գոյակըս ակընթարթիդ:

Արցունքով աղի արդ կը պաղատիս՝
 Աղիկամոյթեամբ ուղեմոլարի
 Յոյժ խըռովելով ջուրըս բերականի,
 Ուխտազա՛նց շաղիդ, եղծո՛ւմ Մանուկի,
 Հոյ Բաղդասարի՛ Կայուն Կանոնի.
 Ուղղեցիր քոյ դէմ Արէնն Անբասիր
 Տիրեզերային Յաւերժ Գալարի,
 Քեզ վերածեցիր ըշտեմարանի՝
 Խելակորոյսի խարդախ բարբանջի,
 Յոյսերու շինծու, նենգի կըտաւի,
 Պատրանի կարթին ոյշքըդ կախեցիր,
 Թողուցիր Ուղի՛ն Հոյ Բաղդասարի՛:

Պաղատե՛ իրե՛ն՝ Սարին Պաղատիյ,
 Որ ժայթքէ ցընցուղն Ահեղ Մանուկիյ,
 Փըրկարար, անոխ սերումն անդրային
 Ողողէ ոգիդ յարամոլարիյ,
 Հայցումնէդ առաջ՝ կորող շաղիղիդ
 Կենապատարուն վերայառնումնին:
 Եղիցի՛յ:

Երեսարոյթեամբ՝ ահեղ նըշմարիդ,
 Ի՛նչ մընաց գոյիս, քան Համրանալէ,
 Թաղանթիս ներիյ սատակնագաւսիյ
 Ներազանգակիյ կանչըն հեղձելէ.
 Իսկ, եթէ քակեմ կապըն շուրթունքիս՝
 Հակառակելով Կամոյ՛ Հաճումնին,
 Հուրահարելով կիրեր ամէհիյ,
 Կը սորեմ՝ նորէ՛ն արտաւարայուռթիյ
 Եղերերգոյթին մահացունցեալիյ:

Կը վերադառնամ, Մանո՛ւկ Այսրումնիյ,
 ԲիւրեղաՀըմայ՛ Քոյոյ՛ յորձանի՛ն՝
 Արտասուաթորեալ ոգւով եղերիյ,
 Տարածաթաթախ մարմնով հեգնելիյ.
 Զեղումնիյ Աղբէ՛ւր, Տո՛ւն Աղերսեալիյ,
 Բեղմներեմնումնի՛ Առո՛ւ Դըրախտիյ,
 Ընդունէ՛ սակառն այսրագոյակիյ՝
 Ժանտոյթեամբ առլիյ ամէն որակիյ,
 Յար տարագրական ղեղիամարեալին
 Անդեղէ՛ ջուրով Հայրութաբարիյ,
 Յոյժ թափառական յոգնաթաղաղին
 Կերակրէ՛ Հացով մայրութաբարիյ,

Ընդառաջ եկուր ապաւենեալին՝
 Ողորմո՛վ յաւերժ, Եզերայըղիյ,
 Պարգեւէ՛ կամո՛վ ամէնաբերրիյ՝
 Մատանի՛ն գոյիս ուխտընծայումնիյ.
 ՌաՀախոտորնեալ Երկրագոյակին
 Ընծայէ՛ բեղմնե՛ղ գոյասերումնիդ
 Յաւիտենաձիր բերո՛ւմն անբասիրՅ
 Խաւարիդ Անյա՛ւ Յոյրերանումնիյ:

Ո՛վ Մանո՛ւկ ԱւրՀնեա՛լ, Անդո՛յր Էումնիյ,
 Խընդագգի՛ն Ոգի՛յ Յաւերժ Կենումնիյ,
 Անըսպա՛ռ, Զուա՛րթ, Մասո՛ւնք Եզերի՛յ
 Յաւերժածընո՛ւնդ Հո՛յ Բաղդասարիյ:
 Եղիցի՛յ:

ԱնՀաւեա՛յ, Անե՛ղ, Անպարփակելիյ,
 Իմացայինիյ Ա՛կն ԱննիրՀելիյ,
 Անդըրերգային Արգա՛նդ Մանուկիյ,
 Գերեզերային Զովո՛ղ Բաղդասա՛ր.
 Ամեհի՛յ Աստուա՛ծ, ԱՀե՛ղ, Անդրատա՛ր,
 Փայղակէ՛ աւրՀնա՛նքըդ Վեցապարա՛ր՝
 Բեկեալիս դիյակն անուր, եպերեալ
 Վերյարլէզելու անդրաթարմոյթեամբ,
 Բովըն անձաւիդ անժամ, անպարառ՝
 Յոյշաշուաքով երբ թեւակոխեմ:

ԱՀռակա՛ն եղեա՛լ ՀԱՅ-ո՛յ Այղուրիյ,
 Ընդունէ՛ շրղթան տըրոՀաբանիս՝
 Այսրային մանումն անուր գոյակիս՝
 Քո՛յ անգեղոյթեա՛մբ անտըրոՀելիյ.

Բոսորէ՛ մաղիկն Ոյրի՛դ Այղուրի՛յ,
 Զոր պարգեւեցիր սայրա՛ւ Մանուկի՛յ՝
 Երկրաբորբոսեալ անշունչ մըսուրիս.
 Մի՛յ փակեր Դարպա՛նն Անդա՛րձ Աղագի՛դ՝
 Տուչոյթեա՛մբ բացեալ Քաւի՛յ Աւագի՛դ՝
 ԲոռեղաՀարեալ ցիռիս այսրակիր՝
 Կամեցո՛ղ Կամի՛դ բերականայրդի՛յ.
 Մի՛յ տարաբաղէ՛ր Ոյրէ՛դ կոչունքի՛յ,
 Գինիյէ՛դ շրուայղ՝ անդենայինի՛յ,
 Զիս Հաղորդեցիր որոյ կայղակին՝
 Երկրամոյն կեանքիս ներ անանդրալիյ.
 Մի՛յ Տիւրաքերեր անթիւ խոտորիս
 Հաշուառումն ընդներ դալար ծինշիւիս,
 Տոմարաւ, որոյ, զիս գոյացոյցիր՝
 Բարեսերոյթեա՛մբ ԱՀէ՛ղ Մանուկի՛յ.
 Մի՛յ թողեր արարքըն մաՀաբոյծի՛յ՝
 Յորձանականեալ կեանքիյ ընթացքին
 Սերտաճիյ սերմնիյ Հետ անմընայի՛յ՝
 Յեռյարելով նո՛ր նեխում գոյումնիյ:

Խոցերուս անթիւ տուր ըսպեղանիյ,
 Այցելէ՛ գոյիս՝ կարաւտ շուաքին,
 Երկրաթեւ խինդիդ բողեալ նուակին՝
 Կազմաբուծանող պատըսպարանիդ.
 Յարոյցէ՛ անտուն, լիքեալ դիյակիս,
 Կամուրջէ՛ կըծառն անաւգ խըլեակիս՝
 Ովկիանի՛դ Ոյրի՛յ անմերձենալի՛.
 Ո՛վ էո՛ւմն Այսի՛յ Յաւերժ Անդենի՛յ,
 Մաւտեցիր ողիս անկամ մատոյցին՝
 Յայտնելո՛վ Ե-յի՛դ ալիքն անդրածի՛ն,
 Բարերա՛ր, Ծորո՛ւմ ՀԱՅ-ո՛յ Այղուրի՛յ,
 Անդրոյթի՛նն Հոյեղ, Բեղմնո՛ւմ Մանուկի՛յ,
 Բաղդասա՛ր Ոգէ՛ղ, Արբո՛նք Խաւարի՛յ:

Երկրագոյակիյ մեծակարծոյթեամբ
 Յարդարեալ, կոկեալ խոհով մարդաշար,
 Երկեւանանքիյ յորձով ապշահար՝

Բախեցայ քարին Ոյրի՞դ Դարպասի՜յ.
 Ի՞նչպէս արդ ինկայ քանքանն անդարձիյ.
 Ճանապարհ էիյ, ճախճախուտեցայ,
 Ընտիրեալ էիյ, մոլորակեցայ,
 Մարդ ազատ էիյ, պատանդըւեցայ,
 Աշակերտներէ անբիժ՝ խորթացայ,
 Կը ճաճանչէիյ, աճեւն յեղեցայ,
 Ուսոյցիչ էիյ, վարդապետացայ,
 Հըռչակեալ էիյ, իսկոյն մայրեցայ.
 Փառաւոր կեանքէս խրրխորն այս մընաց,
 Անարատ ձիրքէս նըշխարհ մ'իսկ չըկայ:

Ուղիյէ՛ն Ռահո՛յ զառածանեցայ,
 Ընտիրեալ էիյ, եղայ անձնաՀաճ,
 Պատարեալ էիյ, եղայ նանրայագ,
 Բաղդասարային Հունէս երացայ,
 Մոլորած՝ անդար կուռքիյ կեր դարձայ,
 Փառամոլոյթեան եղայ գաՀավայր,
 Ուռեմէտոյթեան՝ գերիյ անուղղայ,
 Խեշասէրոյթեամբ խելագարեցայ,
 Ոսկիյատէրով կառավարեցայ,
 Պատկերարձակման կոյանոց դարձայ,
 Գուլումնով յոյղիյ՝ մեռայ յիրոյթեամբ,
 Արբեցող դարձայ ցոփամոլոյթեան:

Ո՛վ դերապատիր շաղիղ երկրասեր,
 Ի՞նչ ջայղերգոյթեամբ քաղումն աւաղեմ՝
 Իմաստազազրանք գոյիդ կարեվէր՝
 Ինքնակամոյթեամբ ռաՀասայթաքիդ՝
 Սիրսայրէն Անգե՛ղ Հո՛յ Բաղդասարի՜յ:
 Եղիցի՛յ:

Ի՞նչ կառոյցեցիր, գոյակ անջուրդի,
 Ընթացքիդ պաՀին կեանքի վայրկեանի,
 Ի՞նչ տուիր՝ յեղի Հո՛ղն իմ՝ Դըրախտի՛յ
 Կատարածըն մինչ Տիւրո՛յ Արարի՛յ.
 Բե՛րք դաղակելի, փաղա՛ւ դերեւի,
 Երգեւեալ վաստա՛կ, անշահ երախտի՛ք,
 Արշաւա՛նք մամաձիր, յիմար արգասի՛ք,
 Ապարդիւն տողի՛ք, ե՛ղձ վընասաձիգ,
 ԱնՀաստատ կերտե՛ր, որո՛ց խախուտի,
 ԱնՀեթեթ խոՀե՛ր, վա՛րք խոտորնակի,
 ԸնդՀարո՛ւմն անդուլ՝ ոգւոյդ Մանուկի,
 Վրէպեալ ուղի՛, շաւի՛ղ կորուստի,
 Վարժանքնե՛ր դունդի, մոլորապատիր՝
 Անդենայինի վաճառականի,
 Հանապա՛րՀ՝ տանող անդաւ շիրիմի՛յ
 Մեծամէտոյթեամբ անբան խաչկիրի,
 Կըրթոյթի՛ն նըսեմ՝ ծամծամ յըղացքի,
 Տեսոյթի՛ն ձեւի, կըրկներեւոյթի,
 Յոփոյթեան պըչրա՛նք ակնայայրատի,
 Կերպարա՛ն բոգի, ընտանեքանդի,
 Դըժնատեսիլ գո՛յն, գե՛ղ շարաթախիծ,
 Մո՛ւխ ծուխաՀարի, շոգի՛ ցընորի,
 Աւարի վաճա՛ռ, ոսկի՛ կապտողի,
 Փըլատակ շէնքե՛ր՝ արդեն գողանի,

Քաղաքնե՛ր՝ յեղեալ մեռելատունի,
 Յարակայ ծաղե՛ր քեքեւահարի,
 Ասպարե՛զ գաղի, մանկավաճառի,
 Սատակող թոշա՛կ, Հընա՛ր աւրէնքի,
 Դատապարտոյթի՛ն խաւ դատաւորի,
 Մոլայաւդ պատգա՛մ, խա՛ւք քառանքալի,
 Մանուկի մըկթա՛ն, ծանա՛կ Անդենի,
 Եպերի խըծբի՛ծ, վէ՛ճ խելագարի,

Լըլկանքիյ Հանդէ՛ս, ցո՛յց վըստոհանքիյ,
 Եղկային գործե՛ր, ծանա՛կ գալիքիյ,
 Հեղգոյթեան պատո՛ւմ, ե՛րկ Հակետարիյ,
 Խորխորա՛տ գաղտուկ, ո՛րս որոգայթիյ,
 Անյատակ անդո՛ւնդ, փո՛ս մահակընիք,
 Ընդկերակցոյթի՛ն ըսպանարարիյ,
 Գոգահորդ պանդո՛կ դարանակալիյ,
 Ապարա՛նք խարխուլ, կոթո՛ղ փատաւիյ,
 Խարխալեալ կամո՛ւրջ, հո՛ւն քայքայումնիյ,
 Հակառակոյթի՛ն ընդդէմ Մանուկիյ:

Եթէ մէկն իսկ այս յանցանաշարիյ
 Կը վերաբերիյ անպատականիս,
 Խաւ աղերսանքիս թող միյափողիյ
 Լիրալիր շարանն անկատարածիյ,
 Զիյ յանցապարտիս՝ թէկուզ միյակիյ,
 Կը հետամուտէ շարանն ամբողջիյ:

Մետավայթոյթիւնն ողայաթառանչ
 Ընդունէ՛ բանքի՛դ եղերերգոյթեամբ,
 Հեղեղէ՛ ջուրով ջի՛նջ, անապակա՛ն,
 Մորմորէ՛ սառոյցն ոքոյն մորմորման՝
 Մերանո՛վ կուրծի՛դ գոյահասոյթեան,
 Ո՛վ Մանո՛ւկ Աւրհնեա՛լ, Կոպա՛ր Փըրկոյթեա՛ն,
 Յոյսալիքոյթեան ճա՛ր խաւարացայտ:

Յիշելով յըղումնըդ Խո՛ր Մանուկիյ,
 Անըսպառ յորդումնըդ Բաղդասարի՛յ
 Երկեղիմ՝ Քեզմով՝ ՀԱՅ Անասելի՛յ,
 Ո՛վ Ահէ՛ղ, Ներկայ Յաւե՛րԺ Այդուրի՛յ.
 Թո՛ղ արդարոյթի՛ն տիւրէ Աշխարհիս,
 Թէեւ այն թուիյ անհա՛ն, խաբուսիկ.
 Զեղումնո՛վ, սակայն, Հո՛յ Բաղդասարի՛յ
 Խաւարի՛յ Ոյրո՛վ խորիմացումնիյ,
 Թո՛ղ ծալբացի՛յ Ատէ՛նըն Ռահի՛յ:

Բերականայնոյթեամբ Որդի՛յ Մանուկի՛դ
 Նորոգէ՛, զեղէ՛, խընամաստեւէ՛,

Քացրոյթեամբ որոյ սէրոյ՝ աղբերիյ
 Թող մըխիթարիյ աստղըն թախիծիյ.
 ՊաՀպանէ՛, պաՀէ՛ խորտակումներէ,
 Վայրավատումնով ՌաՀէ մոլորէ.
 Անդարմանելիյ ախտէ աղէկէ՝
 Մերումնով բարիյ ԱրՀնեա՛լ Մանուկիյ:

Իսկ, եթէ կամով Տիւրայեզերիյ
 Հաստատես՝ ատենն է իմ մեկնումնիյ,
 Թող անյոյշ նըպաստըն գոյաւորիս
 Մատոյցիյ Երկրիյ նաւին բեղմնալիյ,
 Ժըպիտիյ որնին Երկրագոյակիս
 Որոգիյ ժըպտին Չուա՛րթ Մանուկիյ,
 Յիշատակոյթիւնն ոգւոյս վերյոյշի
 Մածոյցիյ Ոյրի՛ն Հոյ Բաղդասարիյ
 Յաւերժաթաւա՛լ նորականումնիյ,
 Սատարէ՛ ռաՀի՛ն անՀամր արարիյ:

Անըսկիգբնաւոր ըսկի՛գբ ժայթքումնիյ՝
 Հազարակընթարթ Նո՛ր Տիւրեզերքիյ,
 Էյթիւններու Հաստո՛ւմ Անբասի՛ր,
 ՀԱՅ՝ Յարացայտո՛ւմ Անդա՛ր Եզերիյ,
 Հոյեզերակա՛ն Բերեա՛ն Նոխազիյ,
 Յաւէտեաններէ՛ն նո՛ր յաւէտեաններ
 Թող յարաՀարէ՛ կոՀա՛կըդ անշէ՛ջ:
 Եղիցի՛յ:

Թող չըսայթաքիմ ՌաՀէ՛ն անդրալիյ,
 Խոր Մանո՛ւկ Ընծայ, Այսրո՛ւմն Անգեղի՛.
 Չըթագաւորէ՛ յանգող մարմինիս
 Քայքայումն անբան ուխտամոլարիյ.
 Ապաւէ՛ն Կամեղ՝ կեանքիյ պարոյրիյ,

Ամէնակարէ՛ղ բանքի՛յ Հեղումնի՛յ,
 Սէ՛րմ Բաղդասարի՛յ, Բարի՛յ Կամակի՛ց,
 Աւրհնոյթեա՛ն Աւրրա՛ն, Ոգի՛յ Դաշնանքի՛յ,
 Խաւարի՛յ Որդի՛յ, Ծի՛ն Աղէկումնի՛յ,
 Յարայորդացո՛ղ Բուղխո՛ւմն Եղջերի՛յ,
 Խաղաղադատո՛ղ Հեղէ՛ղ Եղումնի՛յ,
 Զաւրոյթի՛նն Կենսի՛յ, Հորոտ-Մորոտի՛յ,
 Սա՛ղմ Ամէնայնի՛յ, Ուղի՛յ Աշխարհի՛յ,
 Այսրագոյակի՛յ Է՛ո՛ւմ Կամագի՛ր.
 Ո՛չ Հրմայ՛քն անեղծ դեւթո՛ղ Եզերի՛յ,
 Ո՛չ անտեսեզեր ծո՛վն անդունդային,
 Ո՛չ Երկիրն առա՛տ, Երփնախայտալի՛յ՝
 Հիմալայներո՛վ Հիրակարկառի՛յ,
 Խորխորատներո՛վ Ակոռավիրհի՛յ,
 Վեհադարոյթեա՛մբ Ասիս-Մասիսի՛յ,
 Թունտ Որովայնո՛վ Թովո՛ղ Սարակնի՛յ
 Կը գերազանցեն շուաքն իսկ Սիրի՛դ
 Մեղարդամարմի՛ն խաւարէոյթի՛ն.
 Քաղցրազէ՛ղ յոյսի՛յ Անհո՛նն Բարոյթի՛նն,
 Բա՛նք էն Քո՛յ խունկեա՛լ, Նըշխարհ Ողորմի՛յ,
 Է՛ փառաւորեա՛լ Խորհո՛ւրդ Քո՛յ Խորի՛ն,
 Է՛ Երկիրպագեա՛լ Զեղո՛ւմ Քո՛յ Բարի՛յ:

Թորումնի՛դ վարա՛ր, գերերանայի՛ն,
 Անհամաչափ է ալիքըն լեզուի՛յ,
 Ո՛վ Կեմող, Կենո՛ղ, Դիյո՛ղ, Նորոգո՛ղ,
 Բազմազնո՛ղ, Երփնո՛ղ, Մանո՛ւկ Ներագո՛յ.
 Իմանկաղկոյթեան Երկրագոյակի՛յ
 Թո՛ղ Համաձոյլի՛յ դողդո՛ջ մ'անդրային՝
 Եղջերէ՛ն յորդո՛ղ Հո՛յ Բաղդասարի՛յ.
 Բաւական է զի՛յ բան մ'իսկ եզակի՛յ՝
 Գոյացաւորող ցոլքէ՛դ այսրային,
 Լիրոյթի՛նն տալու թուեր գոյակին:

Ընդերքէ՛դ ելի՛ր, Մանո՛ւկ Անդրաբէ՛ր,
 Բարձրացի՛ր խորքէ՛դ, Անկո՛րկ Վիրապէ՛դ,
 Աւետէ՛ թափիդ խա՛ղն անդրահեղէ՛ղ,

Պարգեւո՛վ Քաւի՛յ բերականաստեղծէ՛,
 Մակարդո՛վ Ոյրի՛յ վերականդաղէ՛,
 Յաւրինո՛ղ Դայղի՛յ այսրագոյակիյ,
 Բա՛ն Այրայրումնի՛յ, Ողո՛րմ Էումնի՛յ,
 Ո՛վ Ականակի՛տ, Ներակերպոյթի՛ն,
 Համագեղոյթի՛ն, Վանաձիրոյթի՛ն,
 Բարեյորդոյթի՛ն, Թարմաբաշխոյթի՛ն,
 Կարասարոյթի՛ն, Ներանհունոյթի՛ն,
 Երաժըտոյթի՛ն մարմա՛նդ, աստղագէ՛ղ,
 Կերպայրղոյթի՛ն բոլորակամէ՛ղ,
 Կարապետոյթի՛ն ռաՀարդարագէ՛ղ,
 Կենատածոյթի՛ն ոյշեղաբեղմնէ՛ղ,
 Դարմանո՛ւմ, Բոյժո՛ւմ, Խընամարկոյթի՛ն,
 Քաջախոհոյթի՛ն, Ոգեւորոյթի՛ն,
 Անմոլորոյթի՛ն, Յաղթականոյթի՛ն,
 Արարո՛ւմ, Պահո՛ւմ, Աներկբայոյթի՛ն,
 Տիւրատուրոյթի՛ն Բերականայուռթի՛յ,
 Ունկնալի՛ր Լըսո՛ւմն ողջ Հոյեզերիյ,
 Խընդոյթի՛ն Ամո՛ք՝ Տիւրայեզերիյ,
 Կարեկից, Բագո՛րդ, Ներկա՛յ Մորմակից,
 Արտածորոյթի՛ն, Խընամարկոյթի՛ն,
 Ապաւէ՛ն Ամո՛ւր նորագոյումնի՛յ,
 Գերագոյն Գորո՛վ, Այստուա՛ծ Այսրումնի՛յ,
 Խո՛ր Մանո՛կ ԱւրՀնեա՛լ, Յայտո՛ւմ Խայտումնի՛յ:
 Եղիցի՛յ:

Ա՛կնըն Հաստումնի՛յ՝ Անհո՛ւն Խաւարէ՛ն,
 Անարատ արդո՛վ գոյըսյարդարէ՛,
 Նըշխարհո՛վ Ոգւոյ վերահաստատէ՛,
 Ընձեւղէ՛ տարէս Ո՛յրըդ անդրակէ՛ն,
 Տարածայագեալ ուռի՛յ վերածէ՛:

Է՛ անհընարին ռաՀաձոխեալին՝
 Տանելու ոջինն յիւր խոտորնանքիյ
 Բանաժանումնիյ աղցեալ բագինին.
 Համընկա՛լ Մանո՛ւկ, անշուք խորանիդ,
 Հաշտարարոյթեան Անհո՛ւն Սեղանիդ՝
 Թո՛ղ յիշատակե՛մ անդիմանալին՝
 Բերելո՛վ կապա՛նքն իմ անբերելիյ.
 Բեկանէ՛, լուա՛յ, բերականահեղէ՛,
 Մաքրանոցներէն միտքիյ ազատէ՛,
 Աւետումն ապիդ Կամա՛ւ ամրագրէ՛,
 Կամքըն բըջիջիս՝ Նուռնա՛ւ արդարէ՛:

Աւրէնքիդ կայռին մի՛յ մուխեր աստղիս՝
 Ծանրացընելով բեռն անասելիյ,
 Այդ՝ պարգեններուդ վարա՛րն անյեղլիյ
 Բերականի՛յ գոյիս, խոստովանողիս,
 Յարատատանիս պաղէ կահոյրին.
 Անխափան աւրէնքն անէացումնիյ
 Միյայն Դո՛ւ ես կար ատենամեղել՝
 Վերառլէզելով Մահոյ Տիւրոյթէն՝
 Առաջնորդելով կենսագոյումնիյ
 Ամէհի՛յ Հանդէ՛ր անպարագրելիյ:

Թերաբան կեանքիյ այսէն ազատէ՛,
 Քաւառատ Ոյրա՛ւ կենսասուարէ՛,
 Յոյսահատումնիյ շրդարշըն քանցէ՛՝
 Համագեղումնո՛վ շընորհապարգեւ.
 Առատաբաշխէ՛ Ոգւոյ մատուռէդ,
 Անյաղթելիիյ կապերն արձակէ՛,
 Զաւրոյթին Անհուն, Երփնաբաւանդո՛ւմ,
 Փըրկոյթեան Աւէ՛ն, Վերականդանո՛ւմ,
 Վերաթարմացո՛ւմ, Երանաւորո՛ւմ,
 Վերացայթոյթին, Կենայայտնոյթին,
 Ո՛վ ՅաւէրԺՆերհո՛ւն, Յայգո՛ղ Խո՛ր Մանո՛ւկ:
 Եղիցի՛յ:

Յորդանէ՛ն ապրիյ՝ նանրաւրինակիս,
 Ընդունէ՛ անխաւս եղձանքն էակիյ՝
 Ներամանձրումնով անթիւ թերումնիյ
 Ճանապարհ ինկած ռաՀամոլարիյ,
 Նանիրաբանով խորախոցեալիյ.
 Ոյրվառէ՛, Էո՛ղ, Հայէ՛, Վանատրո՛ղ,
 Ո՛վ Լըրո՛ւմ Գոյո՛յ, Յարատիտանո՛ղ,
 Արհնոյթիւններո՛վ Մորոտայրղիյ
 Թո՛ղ բեղմնաւորիյ Արգա՛նդըն Գոյիյ,
 Թո՛ղ սեռնարարիյ վերյո՛յշըն Կամիյ
 Հազարահանճա՛ր Էաբանումնիյ:

Գամիյ Քէ՛զ, Մանո՛ւկ, շուրթնով շըքողիյ՝
 Ա՛նդն աղերսելու Ոգեղինումնիյ.
 Բամայնատարած Կա՛մըդ Այսրումնիյ
 Երասխամածէ՛ Աշխա՛րհն Ասունիյ,
 Եւըս ի՛նձ, որով, մըղեղըն Հասնիյ
 Այսրադըրախտիյ վերջի՛ն Հաճարիյ.
 Ընկալէ՛ եղձա՛նքն ասուն մըկանիս՝
 Համընկալոյթեա՛մբ Բամայնագոյիյ,
 Յորդանէ՛ Ուղի՛ն Այսրադըրախտիյ՝
 Յարալիյելո՛վ Տո՛ւնըն Էումնիյ,
 Թո՛ղ ծայգիյ նըշմա՛րն արտացոլումնիյ
 Փայղատակումնի՛դ ատենայրղիյ՝
 Վերայէլո՛վ անդրադարձումնիյ
 Յարափոխ եթերն այսրագոյակիյ,
 Աւետէ՛ գաւտի՛ն նոր դարամանիյ՝
 Քո՛յ ծիյածանո՛վ Հըրաշաբարիյ,
 Ապաւէ՛ն Մանո՛ւկ Յարաբախումնիյ,
 Ծընունդիյ, կեանքիյ, նորագոյումնիյ:

Ի՞նչ արձակոյթեամբ անուամբըդ զարթնիյ՝

Վընասաստեւիս դընդերն ասումնիյ,
 Խոչընդոտ կաշիս զեղման արտոյտիդ,
 Ծառացողըս դէմ ձիրիդ, շընորհիդ,
 Խափանողըս հին՝ կեանքիդ, աւանդիդ,
 Աւծումնիդ, յոյսիդ, հոսքիդ, երանիդ,
 Հընարիդ, ցայտիդ, թափիդ, հըմայքիդ,
 Խոր Մանո՛ւկ Աւրհնեա՛լ Հոյահըրաշիյ.
 Բարոյթեա՛ն դէմաց Քո՛յ դըղորդածիր
 Բազմապատկեցիյ երկունքըն մանգի՝
 Անձըս կարգելով ճորտ ապականիյ,
 Զառնըն գայթելով անդարձ կորուստիյ:

Իրաւակըշեռ, արդ, դո՛ւ ես միյայն,
 Բարեզե՛ղ, Աւրհնա՛նք, Կայո՛ւմ Գութեւմա՛ն,
 Թեւրընթաց վարքիս հանդէպ յարակայ՝
 Ընդունո՛ղ, Վանո՛ղ, Մանո՛ւկ Պարակամ:
 Զեղծողիս անարգ, անդուլ բարսողիս,
 Լեփաշուէրիս, թեւրաբանողիս,
 Անուղղավարեալ ամալթածուիս
 Ի՛նչ արբեկոյթեամբ Բարի՛ն աղերսեմ:
 Քաւոյթի՛նն, Բոյժո՛ւմ, Կոկո՛ւմ Կենայո՛յզ,
 Պահապանոյթի՛նն, Ոգո՛ւմ, Խըրախո՛յս,
 Թո՛ղ բարեբանիյ Անո՛ւնըդ Վառյոյս՝
 Յաւէտեաններէ՛ն յաւէտեաններո՛ւն,
 Խոր Մանո՛ւկ Ներհո՛ւն, Անհո՛ւն Յեղմոյթի՛նն:
 Եղիցի՛յ:

Է
Լ
Դ
||
Ի

Էակիյ յոյսիյ թեռիյ մարմենին
 Նուաթող նեարդ կը շարամանէ՝
 Հինելով անհին եղեղ եղումնիյ՝

Աստղերու ներեւ եղեալ պաստառին.
Սակայն ի՞նչ է տորգն յիւր մըշակոյթիյ,
Երբ կ'երեւէ լուր փառքն անցաւորիյ,
Աղաղակն յիւր երբ ուղղեալ է այսրիյ
Բանական, թէ թելը ծելրող գոյակին,
Կայսրոյթիւններուն անոր փուխրելիյ:

Ողորձ՝ արդեւք երկրախորշներուն,
Ամանակըն երբ որոց գոյումնիյ
Ակընթարթ է լուր արեւելումնիյ՝
Անմահիկ Երկրիյ կեզող Հայեացքին.
Տիրակալներո՞ւն դէմձմ գըրամիյ՝
Վարձելով տարիս անոնց կամայքին՝
Անցաւոր կեանքիյ նոյն ակընթարթին.
Հարազատ եղբա՛ւր՝ աւրերն յիւր Հաշուող՝
Սակառիս իյ խէ՛ն՝ մէջիւր սակառիյ.
Երկրաւոր իմ Հա՛ւր՝ արդէն սուարող
Աքցանիյ շեղքին խուլ երեւակիյ,
Գութասպառացեալ մա՛ւրն իմ անկարող՝
Նահանջէն անկաս ի՛ր իսկ մանակիյ.
Պետոյթիւններու դէմքի՛ն մահագիր՝
Տիրակալներո՞ւն շահիյ, եղեռնիյ,
Թէ՛ Հիմնարկոյթեանց երփներանգանիյ՝
Երգն իրենց փուշող Չէիյ ականջին,
Կոյտակումներո՞ւն տունտեսաբարիյ՝
Զարդարով անրող վիզըս դելրագին:

Է՛ Բեզմո՛վ միյայն Ուղի՛ն կենումնիյ,
Գոյակիյ ճըգտո՛ւմն անմայր երանիյ,
Յագեցո՛ւմն անոր բովո՛վ իմաստիյ,
Նորոգո՛ւմն անոր ալքո՛վ կալերգիյ,
Ամոքո՛ւմն անոր Քոյ՛ բելրակնայի՛ն
Յայտումնո՛վ՝ Ոյրոյ՛ Էո՛ղ վարարիյ,
Դարմանո՛ւմն յիւր Ժեռ խոցիյ խորանիստ,
Խո՛ր Մանո՛ւկ ԱւրՀնեա՛լ, Դարո՛րդ Յաւերթիյ:

Կը զաւրացընես, երբ յոյղաթափիմ,

Կը բերես շաւղիդ, երբ թերաթերիմ,
 Կ'ընթանաս ինձ հետ, եթէ ուծանիմ,
 Կը քաջալերես, եթէ ակնածիմ:
 Մարմինի, խորհի դարման կ'երանգես,
 Սուտի հետ քալեմ՝ Ռահաւ կը ցունցես,
 Քուռոյթեան մաւրէ կը մաքրատաստես,
 Յատակիս կուղէն կամար կը հաստես.
 Երբ կամակորիմ՝ կը մեղմացընես,
 Կը ժրպտաս, երբ զիս արդարագեղեմ,
 Կը տաւնես, Ուղի՛ն երբ վերագըտնեմ:
 Հեռանա՛մ՝ կ'եղերես,
 Ուրանա՛մ՝ կը զեղես,
 Յապաղի՛մ՝ կը լուռես,
 Մոլորի՛մ՝ կը ջայղես,
 Վըհատի՛մ՝ կը տըրտմիս,
 Նուերեմ՝ կ'ընդունիս,
 Խիզախեմ՝ կը բերկրիս:

Վըստահողըն Քե՛զ յաղթող է հողմին
 Յարայերերուն գոյայեթերի,
 Ախոյեան պարարտ՝ անգոյայինի,
 Լի՛ր ըշտեմարան ոգեյորդումնի,
 Գերադաս՝ մահին, տեսանելիին,
 Հաստատեալ՝ յոյսով Նորայեումնի,
 Հոսընթերակից՝ ժամի, Անժամի
 Անտեղիտալի ձիգախաղացքին:

Համակողն ոգւոյ Ոգի՛ն է արբշիո՛ւ
 Բամայնի ներե՛ղ՝ Հո՛յ Բաղդասարի,
 Խոր Մանո՛ւկ Աւրհնեա՛լ, Ընկե՛ր Յաւերժի,
 Այսրածուփանքի՛ն Կանթե՛ղ Յոյսալի՛ն:
 Եղիցի՛յ:

Կըրաւնքներն անկար՝ ոյշող գոյակիյ,
 Ըլլալով կայծեր յոյսիյ ծաթումնիյ,
 Են բեկանելիյ, յարանէելիյ,
 Սոփերներն անյայս՝ վերաձեւելիյ՝
 Հակառակ եւնայն ջեղագարումնիյ,
 Պատկերներն այղայղ, նիշերըն սուտիյ՝
 Եթերէն մարդոյ ոչինչացնելիյ.
 Ազաբեկումնիյ մատրակն՝ աջ ձեռին,
 Դատապարտումնիյ խարանն՝ ահեակին,
 Կուռքերն այս ցեղիյ, այն մըշակոյթիյ
 Կը գոյատեւեն խորհիյ վիրապին.
 Մէջնորդներ ժըլատ՝ հաշտարարումնիյ՝
 Երկրագոյակիյ, անդրենայինիյ.
 Խողխողումներու ընծայառումնիյ,
 Խունկարկումներու վերահըսկումնիյ
 Հըրէշներ անկուշտ՝ մէտայեզերին՝
 Ըզգեստափածեալ պատիր յաւերժիյ:

Կանոններ անթիւ՝ պախարակողիյ,
 Շընորհներ նոյնթիւ՝ կանոնատեացիյ,
 Զեղային գիծեր, ցանցառ մունետներ,
 Ըսպառնալիքներ խոլորախորհիյ,
 Գոյորդիյ թողած կըտակն է դունդիյ՝
 Հանց կատակ անբան՝ ունկն առ եւնայնիյ:
 Չեղիցիյ:

Ի Բ

Տիւրեղէ՛ն Խոնկեա՛լ, Սերո՛ւմն Անդրենի՛յ,
 Անեղերելի՛յ, Անորոշելի՛յ,
 Իսկոյթեա՛մք Բարի՛յ, Ծի՛ր Բոյրուարելի՛յ,
 Երջանկահամարկ համակ Աշխարհի՛յ,
 Յարակրնկալեալ Յո՛յս Իմացումնի՛յ,
 Զարմանահըրա՛շ, Անո՛խ, Կարեկի՛ց,
 Ո՛վ մատակարար շիւի՛յ աղածրի՛յ,
 Պորտայի՛ն լարի՛յ, ցանցի՛յ երակի՛յ,
 Երկրահոս գետի՛յ, ակնի՛յ, վըտակի՛յ,
 Լուսներու հերձող խոհի՛յ վէժակի՛յ,
 Արնախըխումեալ մատեանն ատենի՛յ
 Վերածող հեւսի՛յ մանման պըրաւնի՛յ,
 Ահաւսուող Ուղի՛յ աստղի՛ն ամայքի՛յ,
 Ոյրասովեալի՛յ Աղէ՛րս Անդրալի՛յ,
 Ճանապարհներու Ողո՛րդ Եզակի՛յ,
 Ուղղական Յոյցի՛շ յարամուլեալի՛յ,
 Անվըկանդ Քարա՛կ յոյսագեղձեալի՛յ,
 Պահպանի՛շ Աւի՛շ ոգեսասնումնի՛յ:

Խոյացի՛ր, Մանո՛ւկ Անդրահայելի՛ն
 Հո՛յծ մատուռներէ՛դ Հայո՛յ Աշխարհի՛ն,
 Ողողէ՛ Ոյրո՛վ Խընամարարի՛ն
 Նայեղուրտի՛յ ողորկն անարի՛յ,
 Յարոյցէ՛, Ոգի՛դ յաղթանակողի՛յ,
 Սեւեռումն անթարթ դիյակոպեղի՛ն
 Անուահով մեռեալ Երկրի՛յ Դիյակի՛յ:

Ազատէ՛, կոտրէ՛ կապարըն խոհի՛ն
 Ծիսայի՛ն փոկով կապեալ գոյակի՛յ
 Հազարահաւատ ծախեալ խորհումնի՛յ.
 Ճաշակումն անմահ կասկիդ տաւնելի՛յ
 Թո՛ղ միյաւորէ՛ աւղերն աշխարհի՛ն

Գաւտիյո՛վ փառքի՛դ Նոր Ծիյածանի՛յ.
Թո՛ղ երկնի՛յ Դըրա՛խտն եղձեա՛լ Երկրայի՛ն՝
Յարագալարի՛յ մէջ Հոյեգերի՛յ,
Թո՛ղ այսրակայէ՛ Բուղխո՛ւմն Անդրայի՛ն
Յաւերժաբարի՛յ Հո՛յ Բաղդասարի՛յ,
Խոր Մանո՛ւկ ԱւրՀնեա՛լ, Հեղո՛ւմն Այղուրի՛յ,
Անդրենակենդա՛ն Որդի՛յ Այսրումնի՛յ՝
Եզերաբաբա՛խ Խոր Որովայնի՛յ:
Եղիցի՛յ:

Է
Լ
Ե
||
Ի
Գ

Զաւրոյթի՛նն Անշո՛ղ Գոյեղինումնի՛յ
Ծաւալամանին ներ Հոյեգերի՛յ,
Կամարտազանցի՛դ անդրենեղէնի՛յ
Սեղմոյթի՛նն չըկայ սաՀմանաւորի՛յ.
Ո՛վ ՅայգաՀանդէ՛ս Զաւրութենոյթեա՛ն,
Չա՛փ Անբաւոյթեա՛ն, Կըշե՛ռ Գոյոյթեա՛ն,
Հընարանուազն աւտար է Ե-յի՛դ՝
Հոսանուտ է պինդն, ու լոյծն է ամուր,
Ընդերկրի՛յ լաւան՝ սեւքի՛յ զովոյթի՛նն՝
Հաստողի՛դ՝ քարէն էակ բանալի՛յ՝
Բերկրոյթեա՛մբ առլի՛յ, ՄաՀոյ Յապաղիչ:

Երկրային Քուեայ՛ ԱնՀո՛ւն Նոխազի՛յ,
Ածոյթի՛նն Զուա՛րթ Գոյո՛յ Եռանդի՛յ,
Լո՛ւր Համանուագ Բարի՛յ Գիշերի՛յ,
Նըժարով Ե-ի՛յ ԽորՀո՛ղ Արարի՛յ,
Նըշանող Ուղի՛յ՝ ռաՀասայթաքին,
Ինկածին անյոյս՝ Խո՛յ Քորքորանի՛յ,
Սասանաքանդին՝ Խոյա՛կ Շերնայի՛ն,
Ախտաժէտեալին՝ Ողո՛ղ Կենայի՛ն.

Յարահոս Նուէր՝ բեղմնաւորեալին,
Ներնիրո՞ղ Խընդէ՛ղն՝ այսրակեցումնիյ:

Խորխորատներէս ծերագոյումնիյ՝
Վերակեցումնիդ նուարդաբեղմնիյ
Ոյշաբերոյթեամբ Հետեւակողիս
Ողորումըն լո՛ւր, Մանո՛ւկ Սերելիյ.
Հէծեծանքներուս ուղիսով աղալիյ
Չայնածեմ աղին Հեւծող աշխարհիյ՝
Պատուելու կեղեւն այսրընկալումնիյ՝
Ըստոծող եղձէն շընորհատուիդ:

Ողկոյթեան փոխան անձրեւ թորթորէ՛,
Թորշոմիս փոխան Ոյրէ՛դ թորոմէ՛,
Աւրէնքիդ փոխան շընո՛րհ Քոյ զեղէ՛,
Մորմոքիս փոխան անվերջ ըսփոփէ՛,
Կեղերուս փոխան անվեր յարոյցէ՛,
Պատիժիս փոխան զիս յարափոխէ՛՝
Յեղելով արժա՛ն երկրագոյումնիյ,
Ազատարարիդ ներ նորոգումնիյ:

Առաքե՛մ առ Քէ՛զ Հունչո՛ւմն անդրականչ՝
Յամայրաձըմէ՛ռ սիրտիս Համրոյթեան՝
Խողխողումներու աշխարհապարար
Խաւանուագէն պաՀ մ'որոյնացեալ.
Ո՛վ Մանո՛ւկ Յաւերժ Հոյ Բաղդասարիյ,
Քաւոյթեա՛ն Գիշէր Միյա՛կ Նոխազիյ,
Դարդարման Կոնդա՛կ՝ այղագոյակիյ
Խողխողման անբան, անյագավարիյ,
Ըսպանանոյթեան շարին շատամիտ՝
Արգասիք մարդոյ, գերիյ, կառոյցիյ.
Հաստումնիյ Պատուէ՛ր Այսրիյ Դըրախտիյ՝
Առանցին՝ Գոյիյ Մեծ Հորիզոնիյ՝
Մա՛ւր, Որդւո՛յ սեռնին՝ Յաւերժ Մասիսիյ:

Բեւեկնիյ Ծորո՛ւմ՝ Գոյախորհուրդիյ,
Թորումնիյ Յոյզո՛ւմ Բաղդասարալիյ՝

Բերամեայ դարի չազար շուրջանի
 Իմ ներաշխարհի բարդեալ ճըճուանքին.
 Պատարա՛գ Երկրի, Ծէ՛ս Ընդունելի,
 Կենումնի չայսո՛ւմ, Նըշխարճ Էումնի,
 Ճըշմարիտ Կեցում, Ընթա՛ց Եզակի,
 Կեա՛ն Յաւերժայորդ Տիւրայեզերի,
 Ո՛յր միյաւորող Գոյայեզերի,
 Յարամընացորդ Հո՛յ Բաղդասարի:

Քաղցրոյթեա՛մք Հայէ ախտասաղոյցիս,
 Ամէնակատա՛ր Բաւականոյթին,
 Սոյն Հաղորդոյթինն ըլլայ արձակում՝
 Յանցորդեալ, կալեալ ներանըշխարհիս՝
 Ողողէն արեան Հազարամեակի.
 Թո՛ղ յաւերժայինն՝ անցողայինէն,
 Է՛ն՝ Եղայինէն, Գո՛ն՝ մարդայինէն,
 Խաւարաբարի՛ն՝ թերեալ եղագէն
 Տարուբերելու կա՛մ եղանակուի
 Ներքնագո՛յ յոյշի՛յ անՀաս փանակին:

Ո՛վ Խորհուրդաբէ՛ր Ների՛յ, Այծքաղի՛յ,
 Տարային Գիշէ՛ր Գոյո՛յ Աւրէնքի՛յ,
 Կայոյթին Անժամ Կեանքի՛յ Խորանի՛յ,
 Խո՛ր Մանո՛ւկ ԱւրՀնեա՛լ, Ակնո՛ւնք Ատենի՛յ:
 Եղիցի՛յ:

ԽԳ

Բերականայնոյթեամք Եզերայորդի
 Համակո՛ղ՝ ոգին յորդորախոյզի,
 Ո՛վ ըսկրզքնաղբէ՛ր բանածանումնի,
 Տեսոյթեա՛ն ների՛յ, յայտիմացումնի,
 Հոմոյթին Կեանքի՛յ, Յարակոհակի՛յ,

Տերոյթի՛նն համակ՝ տարրիյ, անտարրիյ
 Երփնազանագէ՛ղ ըստեղնաշարիյ,
 Խո՛ր Մանո՛ւկ ԱւրՀնեա՛լ, Այսրամատչելիյ,
 Մատըռուա՛կ զեղիյ Անմե՛ռ Քարայծիյ.
 Կայդակա՛ւ Կամի՛դ այսրընկալելիյ,
 Ինձ վարարկելով վարդո՛ւմ բերկրումնիյ՝
 Մըշակէ՛ գոյիս՝ Հեղեղահոսիդ,
 Երբ ինքնընծայիմ՝ Հոյ Բաղդասարի՛ն.
 Թո՛ղ բովէ՛ լաւա՛դ արատահեղձիս,
 Ջո՛ւրըդ թո՛ղ լուայ՝ դանդըն անդարձիս.
 Յարդարէ՛ Ուղի՛ն ահռանքայըղիյ՝
 Ողորկաքարով դերանցանելիյ՝
 Վիրհերու շուրթնէն՝ աջին, ահեակին:

Պարծանքիյ չունիմ փըսո՛ր մ'իսկ կեանքիյ,
 Չէ՛ ակնեալ՝ ագին անարգակուլիս,
 Չէ՛ աստու՝ ոգին կամալիքեալիս,
 Չիյ բանիր լեզուն յարապապանձիս,
 Չէ՛ ըմբոստ աղեւնն անդրաքակեալիս,
 Չէ՛ զուարթ եղագն անբան եղակիս,
 Չէ՛ արդար ուղին թերակենցաղիս՝
 Հանց լրկամազիրկ խա՛ւ երիւարիյ,
 Յարադարձ նաւիյ՝ ներ աստղածովիյ,
 Անմաճկա՛լ, անխոփ, անշահ գովթանիյ,
 Անեզո՛ղ լուծքիյ, ամպիյ անքամիյ,
 Աստղերոյ՛ Հոյղիյ՝ անժուկ յարակիյ:

Ի՛նչ աւգուտ անդրէն մարմին լուալէ,
 Կըրկնակիյ եթէ ոգի՛ն փոծորիյ՝
 Թողելով այգիդ անտէ՛ր, անմըհէ՛ր,
 Պողելով ազգէ՛րն, ինչպէս Եզերի
 Յարահեռացո՛ղ բէւր մէգամածիյ,
 Խո՛ր Մանո՛ւկ ԱւրՀնեա՛լ, Սընձա՛ն Անհունիյ:

Տիւրեգերամոյն լիկին մէջ կենսիյ՝
 Ալեյոյզ հողմով յոլովախելիյ,
 Գետերու բերեան բախման առանցին

Մամուսիոյ, լեղտոտ ջուր կուլանողիյ,
 Մատներու ջարդեալ թաղմամբ փորձողիյ՝
 Հասնելու դիյին խիրող նաւակիյ՝
 Ներ ողորմագին անյոյս թաւալիյ,
 Հազարակործան մարմնոյ լարումնով
 Սահողիյ՝ կըլափն անդարձ վախճանիյ
 Եմ Հանգոյն կեանքիյ անէ կայդակով՝
 Ապիկար կեանքիյ անէ երանգով:

Կը լըսեմ, սակայն չեմ խելամէտիր,
 Չա՛յն կու տան, նինջէս չեմ ոյշաբերիր,
 Կը կանչե՛ն, նոյնիսկ չեմ համարձակիր,
 Կը փողե՛ն, իսկոյն չեմ ոգեմարտիր,
 Կը խոցիմ ճակտէս, չեմ տըպաւորիր.
 Թափո՛ւր եմ խաւսքիյ ներգործոյթենէ,
 Իմաստիյ մաստէ՛, կենսիյ խայտանքէ,
 Գոյիմաստոյթեա՛ն յետին ագուռէն:

Թողեմ ա՛նք սոյն, թո՛ղ, Գոյո՛յ Քուարի՛ն,
 Նորախորշ Դաշտիդ բողբոջ սերունդին՝
 Յիշատակ իբրեւ լոյսախարխափիյ,
 Կամաբանք որպէս կեանքիյ երակիյ,
 Յեռատենային աւանդ մասնակիյ.
 Թողեմ կա՛յծ սոյն, թո՛ղ, որպէս բանալիյ
 Անվերծանելիյ Խաւա՛ր Մատեանի՛դ.
 Թողեմ խա՛ւք սոյն, թո՛ղ, որպէս ձայնանի՛շ
 Անգայթագղելիյ Դաշտի՛դ Խընդումնի՛յ՝
 Յարամո՛յն ծովի՛ն ներ Տիւրեզերի՛յ.
 Խո՛ր Մանո՛ւկ ԱւրՀնեա՛լ, Մահէրգ Գոյակի՛յ:
 Եղիցի՛յ:

ԻԵ

Ի՞նչ աղերս ուղղեմ առ Քե՛զ՝ Հաճոյեմ,
 Խունկերու ծուխով Քեզ պատարագեմ,
 Եթէ ոչ խընդրեմ՝ Ոյրաւ բիւրեղես
 Զիս գերազանցող ռաճաթեւելին.
 Արձակէ՛ս լարե՛րըն բանտարանիյ,
 Տա՛ս ազատոյթի՛նն դատապարտեալին,
 Ոգեբեղմնոյթի՛նն՝ բանադիրեալին,
 Կեա՛նք, տոկունոյթի՛նն՝ մեկուսացեալին,
 Կուշտամբեալ, լուտեալ, ծիյանակեալին
 Պաշտպանէ՛ս խուէն անյագ խուժանիյ,
 Լսփոփէ՛ս անզաւր կամաբեկեալին,
 Դարմանէ՛ս վերքերըն խորտակեալին,
 Պատըսպա՛ր ըլլաս անիրաւեալին,
 Խընայէ՛ս պատժէ վախակոխեալին,
 Մարմինով, կամով խոցեալ անտէրին.
 Աւգուտն ի՞նչ է զիյ՝ գոյիս՝ աւրՀնանքիդ,
 Երբ բերե՛րն են զոճ Հուրին տուայտիյ:

Տառապեալն է, երբ, յոյժածըրորեալ՝
 Ոգիյիյ նորող՝ յիւր ներոյծոյթեամբ,
 Հաշտոյթեան անսողն՝ յիւր թողտուոյթեամբ,
 Հապայ դո՛ւ, Այցո՛ղ, Խի՛ն Անդրանցոյթեա՛ն,
 Քեզ որոնողին Յաւե՛րժ Բարեկա՛մ,
 ՆերանՀունոյթեամբ զուարթաբարիյ
 Ի՞նչպէս չըցայես ոլո՛րտն Այսուրիյ՝
 Քակտելով թումբերն անիմացումնիյ՝
 Ոյրայորոյթեա՛մբ Քո՛յ բերականայի՛ն,
 Խընամո՛ղ Անմա՛Հ՝ Երկրիյ՝ Ներոյրիյ:

Թերագընացիյ խելքով անուղղայ՝
 Անխորհուրդ գործով սագայսըւեցայ,
 Ոչ գէտակցեցայ՝ ներքոյ ներբանիս

Որսացանց անդար լարեալ է՝ չէիս
 Քաշելու խորքերն անյոյշ կորուստիյ՝
 Գայթազղոյթիւնով, իբրեւ թէ կեանքիյ.
 Խոր Մանո՛ւկ Աւրհնեա՛լ, Ոգի՛յ Պաշտելի՛յ,
 Յենարա՛ն Կեանքի՛յ, Հաղո՛րդ Գայթողի՛յ,
 Թո՛ղ դէմեմ Կամի՛դ՝ կամով զեղջեալի՛յ՝
 Վերարարուելով բեղմնո՛վ այղուրի՛յ՝
 Յաւերժաբարի՛յ Հոյ Բաղդասարի՛յ.
 Դաշտերուդ՝ զիս ծի՛ղ ըրէ պիտանիյ,
 Երկրաւորորտիդ՝ կարկա՛ջ նուագի՛յ,
 Ո՛վ Նուագարա՛ն Այսրանախերի՛յ:
 Եղիցի՛յ:

Ի Չ

Մարմինով՝ անկար, չենք դեռ սալարիր,
 Գոյոյթով՝ մեռած, չենք ապշահարիր,
 Ոգիյէն լիքեալ, չենք հեզամէտիր,
 Տարագիր՝ Ռահէ՛ն, չենք ահահարիր,
 Քակացեալ՝ բարաւք, չենք ոգեհարիր,
 Ջախջախեալ, սըխրեալ՝ չենք բարաւորիր,
 Յար կը նուագինք՝ չենք յորդաբորբիր,
 Կը մեկնինք ընդոստ՝ ո՛ւր նահանջելու.
 Զիյ որոգայթներն են ծածկագոյն,
 Որսացանցողներն՝ նըշմարախոյս:

Գերինէ՛ր ենք ցիր, անգո՛ւթ, անգէտակ.
 Երեւակն է չէ՛, անցեա՛լն է անյայտ,
 Ապառնին Գոյոյ՝ վարանայագեալ,
 Անհամբեր ենք մինչ, խիստ թերահաւատ,
 Ոտքերով՝ երեր, խորհաւք՝ անհաստատ,
 Կիրքերով՝ ըստրուկ, բարաւք՝ անժոյժկալ,
 Մարմինով՝ ծառայ, կամաւք՝ ցունդահար.

Դէմամարտոյթիւնն է ծէքն այս կեանքիյ,
Երկհակադրոյթիւնն է ձեւըն Գոյիյ:

Գաճեղէն տունիյ մէջ պատըսպարեալ՝
Կը սպասենք հազար տարուան անձրեւիյ՝
Կարաւտոյթիւնով աննըժարելիյ,
Դէմ՝ Հեղեղատման ամէնակուլան՝
Անբարիյ խորհով, ջերմով կիրակամ,
Զոհ՝ խաղալիքիյ մանկամէտական.
Կեանքն է մեր՝ գիղան սերկէնաթաւալ,
Պատրանքներն կարճ՝ ցանցառաբանեալ,
Աշխատանքն՝ եւնայն, վայելքըն՝ երազ,
Ոգիիյ ամբա՛րն է աւերակեալ,
Կերպարանն է շուք, ցոլանքն է սատակ,
Պատաղանքըն տաղտ՝ սակաւազաւակ.
Դեգերող սատակ ենք պատպարունակ:

Հորդաներն աւտար, գոյախոխերեալ
Չորձեցին գանձերն իմաստասպառիյ,
Հանգեցաւ զեղումն իմաստատուրիյ,
Լեռնացաւ պալարն անհերկ արարքի.
Ուշափիղ պալարտ, բերականայուութիյ՝
Ներ ներանձնեւման չըսեւեռեցինք,
Անյայտացոյցինք ուղիղ եզակիյ.
Փորձեցինք վազել ընդմէջ եղտերիյ՝
Խըրուելով դամբանն այսրակեցումնիյ.
Անչափիյ տենչով չափըն վատնեցինք,
Անհասիյ տենդով մահըն գոգեցինք,
Խիստ ըզգոյշոյթեամբ խիստ վընասուեցանք,
Ողջաբաղձոյթեամբ դարձանք մըղձաւանջ,
Խոչելով ձախին՝ զոհ եղանք աջին,
Յարելով նորին՝ հինն անորդեցինք,
Թիթեղիյ սէրոյն ոսկին ծախեցինք,
Ուխտապահոյթեամբ դաշնըն դըրժեցինք,
Աւանդաջարդով ոգին մեռցոյցինք,
Փախչելով փոքրէն ինկանք կարթ մեծիյ,
Յեղուեցանք ոսոխ՝ իրա՛ր դէմադիր:

Ոստայնին մէջ այս, Ընկեր Ոգիյիյ,
 Դո՛ւ միյայն կըրնաս մերել մեզ կեանքիդ
 Բերականարդայի՛ն Համազեղումնի՛ն՝
 Նորելով դիյէն էա՛կ կենալիյ՝
 Ումպումնին պատրաստ՝ Սարին Պաղինիյ՝
 ՏաւնաՀանդեսին Հոյ Բաղդասարիյ:

Ո՛վ Մանո՛ւկ ԱւրՀնեա՛լ, Ջուրվէժ Պաշտելիյ՝
 Յարայո՛րդ սերոյ, այսրակեցումնիյ,
 Անքորար փառքիդ՝ խա՛ղն այս աւրՀներգիյ
 Թո՛ղ ըլլայ թական՛ղ Գոյոյ եթերին՝
 Կենելով դագաղն այսրագոյումնիյ՝
 Անցումնին Հիռէն Մեծ Երեւակիյ՝
 Էականումնի՛ն Եկաւորողիյ՝
 Յաւէտեաններէ՛ն նո՛ր յաւէտեաններ:
 Եղիցի՛յ:

ԻԷ

Նանրացեալ ոգիյ, երախ թարախեալ,
 Յայրատեալ ականեր, ունկներ յափրընկալ,
 Մորթողիյ ձեռներ, Համբակ ներաշխարհ,
 Հեղշաւիդ ոտներ, երթ աներկեւղած,
 Հունչ ձանձախարեալ, կեան խողորասաՀ,
 Ամայիյ կառափ, կա՛մ խոտորնավագ,
 Միյամիտ ընթաց, սիրտ ապարական,
 Յարակայ շեղում, թելրում ինքնակամ,
 Խարխարեալ որակ, աւեր անվերծան,
 Տարակեաց գոյոյթ, աւանդ վաճառեալ,
 Հէն ծովավէժեալ, վազող կործանեալ,
 Վէրաւոր ճիւղաղ, թըռչող մէկթեւայ,
 Նենգաւոր զինուոր, անՀոգ եզրապաՀ,

Մատենագիրիյ երկ խարդախարար,
Պարզաբանողիյ զեղծումաճպարար:

Ինձ՝ Համադրելիյ, Քեզ՝ Հակադրելիյ՝
Ոգեկործանիչ նախաւասեալիյ
Արդեւք ո՞ր մասիյ գերին եմանմիտ,
Հըպատակն անկամ, եղեռնաբերիյ.
Ապականոյթեամբ պարագիրեալիս
Ո՞ր հիւղէն բերեմ Համեստ մատուռիդ՝
Նախատաւնակիդ զեղումնաբարիյ:

Ընդունէ՛, Մանո՛ւկ, կոծըն գոյողիյ,
Ոգեղինոյթեան նոր աշակերտիյ,
Անէ՛՛ մուրուրըն ներաշխարհիյ
Քոյ՝ ողողումնո՛վ առոգադելթիյ,
Կենամերանէ՛ ատաղձըն յոյշիյ՝
Էանիրումնո՛վ հըրաշաբարիյ.
Ո՛վ Զարմանալիյ Էոյթ Այսրադիր,
Զաւրայինոյթին Անվրթարելիյ,
Խո՛ր Մանո՛ւկ ԱւրՀնեա՛լ, Յաւերժ Խոնկելիյ:
Եղիցի՛յ:

|| ԻԼ

Խո՛ր Մանո՛ւկ ԱւրՀնեա՛լ, Անո՛ն Սերելիյ,
Տե՛սք Եզերայի՛ն, Կընիք Յայտումնիյ,
ՊաՀապան Ոգիյ, Կերպա՛ր Յոյսադիր,
Անդրատեսոյթեան շաղկա՛պ անքընին,
Վերակերպոյթեան մանեա՛կ դաշինքիյ,
Այսրայապաւման Դո՛ւռ Անդրանցումնիյ,
Անդենոյ Գաւի՛թ, Եղա՛գ Անդորրիյ,
Ապաւինոյթին Նո՛ր Երանումնիյ,

Ինքնիշխանոյթիւն Արար Այսրումնիյ,
 Աւրհնոյթեան Կոչո՛ւմ, Ձայն Աւետումնիյ,
 Հայտոյթեան Բարբա՛ռ, Դե՛ղ Գոյեակիյ,
 Մո՛ւտ մատուռային՝ Հո՛յ Բաղդասարիյ
 Յաւերժաբարիյ Անդրակոհակիյ:

Է՛ Բեզմո՛վ մեկին քայլն անհընարիյ,
 Է՛ կատարելիյ անկատարելին,
 Է՛ ամփոփելիյ անամփոփելին,
 Է՛ կըշեռելիյ անխոյզարկելին,
 Է՛ կամարտելիյ անհասն էումնիյ,
 Է՛ մերձագորելիյ անանցն անհաստիյ,
 Է՛ պարփակելիյ անհամարելին,
 Է՛ երեւելիյ եղծումն անցեալիյ,
 Է՛ մատոյցելիյ ումպակըն բանքիյ,
 Է՛ ընդկալելիյ անիմանալին,
 Է՛ ըսփոփելիյ յոյսահատելին,
 Է՛ դարմանելիյ անխընամելին,
 Է՛ թեթեւելիյ քարըն ներսիդիյ,
 Է՛ խայտանելիյ հեծումըն Գոյիյ,
 Է՛ ցանկորդելիյ կորածն այսրային,
 Է՛ ցաւղանելիյ սոսկումն ամբողջիյ,
 Է՛ չեզոքելիյ աննուաճելին,
 Է՛ անգոյելիյ մահաբերելին,
 Է՛ թափանցելիյ բաղն անբեկելիյ՝
 Անշաւափելիյ Գոյախորհուրդիյ,
 Է՛ վերծանելիյ խա՛ղն անմատչելիյ՝
 Էախորհուրդիյ նուագարանիյ,
 Խո՛ր Մանո՛կ Աւրհնեա՛լ, Ընկե՛ր Անցումնիյ:

Կատարեա՛լ Մանո՛կ, Նուա՛գ Այսուրիյ,
 Ո՛վ Հաղորդակից մարդոյ անդոհիյ,
 Արեգին Հայող Աչքո՛վ Խաւարիյ
 Հայեցիր Գոյոյ թաւալածիրին՝
 Մարմնագոյակիյ հարեր վայրկեանին.
 Ո՛նկըն դիր բանքիս աննահանջելիյ՝
 Ընկալողոյթեա՛մբ սանիյ Եզերիյ,

Համբերողոյթեանմբ ընթերակիցիյ.
 Ողորմո՛վ Հեղէ՛ անգէտակիցիս,
 Կենսերակներուդ խափանարարիս,
 Պարգեւէ՛ բոյժո՛ւմ, զոհազատոյթին,
 Լիյոյթին հատու, մահէ խուսափում,
 Յարոյթին ոգւո՛յ, եղծման նորոգո՛ւմ:

Բա՛ց, Մանո՛ւկ ԱւրՀնեա՛լ, Հո՛յ Ճըմարտոյթին,
 Ակնահեղեղի՛դ փեղկերն անհատնում,
 Փապուղիներէ՛դ յայտնիյ, անյայտնիյ,
 Թո՛ղ բերայորդի՛յ դըրոյթն անդրումնիյ,
 Բա՛նն անմահելի՛յ՝ անանցայինի՛յ.
 Համազաւր եղծիս՝ բա՛ց Դո՛ւռն Անցումնի՛յ՝
 Յաւերժաբարի՛յ Գոյո՛յ Յամոյրի՛յ:

Բարեբերոյթին Ընթերաբաղիյ,
 Հազարազեղո՛ւմ Հաւրոտ-Մաւրոտի՛յ,
 Գերաբեղմնոյթին Անմա՛հ Այծեամի՛յ,
 Խո՛ր Մանո՛ւկ ԱւրՀնեա՛լ. զիյ Քո՛յ է Սոյզո՛ւմն,
 Արարո՛ւմ Յաւերժ, Կենազեղոյթին,
 Ոգեղինացո՛ւմ, Ընծացիրոյթին՝
 Ահռաւո՛ր, Անե՛ղ Հո՛յ Բաղդասարի՛յ:
 Եղիցի՛յ:

Գոյացայինիյ Որո՛յն Դարգադիր,
 Եղագարանիդ ԱւրՀնո՛ղ Ձեւադիր,
 Յորդագոյն Գիրգա՛նք Ոյրիյ Որոթիյ,
 Կայթոյթին խինդիյ Հո՛յ Բաղդասարի՛յ.
 Վայթվըթէ՛ Գոյոյ այսրեղ րոպէին՝
 Կամաճիր դարմանն անկաս կանումնիդ,

Խըթանէ՛ անաւթն այս բանայինիյ՝
 Խըթումնիդ աւրուան առ Քէ՛զ դէմողիյ,
 Կերկերող ձայնիւ, առջեւ մատուռիդ
 Իր դիյապաստիյ ջայղն առաքողիյ:

Քաւաբէ՛ր Որդիյ Հոյ Բաղդասարիյ,
 Խըթումնիյ ոյշքո՛վ Քոյոյ՝ Հայումնիյ
 Հըրաշանիւրէ՛ ճայղէն մոլեալիյ՝
 Թափելով գէթ արդ մըն Մեծ Թաւալիդ
 Արդային ելէն՝ ներատենորդիյ
 Ըսկահին ընդմէջ ժանգոտ, խառնալիյ.
 Բարոյթի՛ն Անճա՛ռ, Մարդակամոյթի՛ն,
 Յաւերժի՛յ Քաւո՛ւմն, Երկայնմէտոյթի՛ն,
 Քաղցրոյթի՛ն Անբա՛ւ, Անկէս Խելոյթի՛ն,
 Սէ՛ր, Վանատրոյթի՛ն, Բարեւիյոյթի՛ն,
 Ընդունման գաւի՛թ բանագոյակիյ՝
 Այղուրիյ սեմի՛ն Հոյ Բաղդասարիյ:

Խեշերէս չընչին՝ եղէ՛ղն այս Գոյիյ՝
 Անառակերպիդ նախատանակիյ
 Բանասուրբոյթեամբ Հազարայրղիյ,
 Լքսողի՛դ, Մանո՛ւկ, ընծայաբերեմ:
 Խոստովանոյթեամբ այս եթերալի՛ր՝
 ԱյսրաՀանդէսիդ շունչի՛ն աղերսեմ:
 Հեծոյթեան ձայնիս աղաղակներէն
 Մարդագոյակիյ զեղջո՛ւմն առաքեմ:
 Ո՛վ Ամէնարա՛ր, Առա՛տ, Անարա՛տ,
 Ընդունէ՛ խաւսքիյ մըռեղն անկատար՝
 Կամընկալումնիդ բաւանդակոյթեամբ.
 Անէ՛է, լուա՛յ լեղտն ապիկարիյ՝
 Համազեղոյթեամբ Ոյրի՛դ բանալի՛ր՝
 Մանկելու Գոյոյ տաշեղն անընտիր՝
 Յարարակերտո՛ւմ նո՛ր Երկրաշխարհիյ:

Կը լրսեմ, աՀա, կոչնա՛կն անդրալիյ,
 Արարո՛ւմն անբարձ կենիդ ընդոյրիյ՝
 Խոռոչէ՛դ անժամ՝ խոռին մէՀեանիս՝

Անլման՝ Մանոկ Խո՛ռ Բաղդասարի՜յ
 Տիւրեղերներու ցաթավառողի՜յ.
 Ո՛վ Այսրամատո՛յց՝ Յաւերժաբեղմնի
 Անդրենածովի՜յ, փա՛ռք կոհակումնի՛դ՝
 Յաւէտեաններէ՛ն նո՛ր յաւէտեաններ:
 Եղիցի՛յ:

Լ

Ակնարէ՛՝ տեսնե՛մ մոլորն աշխարհի,
 Կուռքերու անհաշտ կարգե՛րն անցեալի՜յ
 Սողոսկեալ թեւին ներքոյ եթերիդ.
 Լոյծարէ՛ հանգոյցն անլոյծարեւի՜յ՝
 Պաշարախեղդող կուռականոնի՜յ՝
 Արէնքի խոյրով կոշնադատողի.
 Արձակէ՛ թումբերն անանց խայտումնի՜յ՝
 Կենսաբեր ծորով Խաւարածիրի՛դ՝
 Ոգեբեղմնելով բանի՛ւ անդրաձի՛ր
 Երկրագոյակի եռանդն իմաստի.
 Մի՛յ յապաղեցներ ինձումն իրանի
 Փայլատակոյթեան՝ խոռէ՛ն աղբերի՛դ՝
 Եկաւորակա՛ն սիմո՛վ Մանուկի՛դ:

Սատարէ՛, պատէ՛, Կամե՛ղ Մորմակից,
 Արձակէ՛ գոյիս կապերն ամրալի,
 Հաղախէ՛ բեղմնով մեղեխն իմ կեանքի՜յ
 Քեզ կառոյցելու կոթող կենածիր.
 Դաշնախարիսխով յոյսիդ, խորիսխիդ
 ՊաՀպանէ՛, պաՀէ՛ մոլի սրկիրթէ,
 Պատնեշէ՛, զերծէ՛ ռաՀայոյղումնէ,
 Յա՛ր կարապետէ՛ հոսքիդ կաւառնէն՝
 Անեղեր Ոյրի՛ն Թորոսածովի՜յ

Յաւերժաբարիյ Հոյ Բաղդասարիյ.
 Խոր Մանոկ, Կամոզ Գոյոյ փըթթումնիյ,
 Թոզ փառաւորիյ Անոն Քոյ Բարիյ
 Յաւետեաններէ՛ն նոր յաւետեաններ:
 Եղիցի՛յ:

|| LU

Հաւատամ՝ ներհուն խորհատեսոյթեամբ,
 Խաւանեմ ոգւոյ բանիմացոյթեամբ՝
 Աղաչանքն անկեղծ սիրտաբեկեալիյ
 Է Հազարադիր գերադասելիյ
 Գերարդարներու խընդրանաշարին.
 Պարտոյթիւնն անձիյ ընդդէմ Անհունի
 Ընդունող պարկեշտն է արդարելիյ՝
 Յանձնապաստանեալ քարոզիչներէ,
 Յետմահու կեանքիյ խանութպաններէ,
 Դիզոյթիւն բաշխող կեղծաւորներէ,
 Շուրթնաթիւթիւռող իմաստականներէ.
 Բունոյթեան սաւմանն յիւր գէտակցողիյ,
 Ներային աւրէնքըն իմացողիյ,
 Հին անձին ընդդէմ ըմբոստացողիյ
 Մեղանչումն արժէ անբաւ աւելիյ՝
 Բարեգործոյթեան ապաւինողէ,
 Ինքնաբաւոյթեամբ վիզանացողէ,
 Գոյոյթեան եզերն յիւր մոռացողէ,
 Հառերով ըզՔեզ փառաբանողէ,
 Կատարած գործիյ տետրակ պահողէ՝
 Վըճարում փառքիյ Քեզմէ ուզողէ,
 Կըշուոցով վարքիյ՝ շընորհ մուրողէ:

Անկարաւտ՝ առողջն է ապաքինման,

Տեսանողն արդար՝ առաջնորդոյթեան.
 Լիյացողըն գայտ երբեք չիյ յածիր
 Ընչագող խակիյ եզրին դարպասիյ.
 Յագեցողն ոյրիւ չիյ թիւագարիր
 Խախիծով Հացիյ սեղակակերիյ.
 ՌաՀացողն արիյ, նուխասուրբալիյ
 Չիյ ապաւինիր ոքոզակապտին:
 Ի՞նչպէս, արդ, բամբեմ՝ ներբող խիզախիյ՝
 Ազդարարելով Հայոց ամբոխին
 Եզակիյ բանքիդ ոյրոյրն անդրալիյ,
 Երբ դեռ ինքըս եմ կարաւտ գուլթումնիյ՝
 Վարակեալ գեղձով բարկահայեացիյ:

Անքընի՛ն, ԱՀէ՛ղ, Բոլորաբարիյ,
 Աւրն այն, երբ սըխրանքն այսրագոյակիյ
 Քարուքանդ ընէ աշխարհն անբարիյ՝
 Գերազանցելով յուռթիյ բարիքիդ,
 Կըյեղիյ ցորեանն անքիստ՝ ընկոյզիյ,
 Բանքն այսրեղէնիյ՝ բոցէ՛ կեցումնիյ,
 Կը ծեղիյ անհո՛ւն ցովո՛ւմն անդրալի՛ր
 Յաւերժաբարիյ նոր Տիւրեզերիյ:

Քաւոյթեա՛ն Խորհո՛ւրդ Հոյ Բաղդասարիյ
 Ըստուարապարոյր Յաւերժ Եղումնիյ,
 Հըրամա՛ն Բարիյ, Յայտո՛ւմն Ողորմիյ,
 Ո՛վ Հընարալիյ Անհընարիսիյ,
 Ինձ եղիր մատոյց, Մանո՛ւկ Ոգելիյ,
 Դըրախտայելո՛ւմ՝ խառնակ մատոյրիս,
 Թո՛ղ ըլլամ Մանո՛ւկ, Ոյրա՛ւ Այսրումնիդ,
 Մանկադըպրումնիյ մանիդ ամբովկին.
 Բա՛ն Նորոգումնիյ, Խուլթա՛ն Քաւումնիյ,
 Գերառա՛նց Ոյրիյ Անկաս Յորդումնիյ,
 Ապաւինոյթի՛ն, Մատո՛ւռ Քարայծիյ,
 Խոր Մանո՛ւկ Աւրհնեա՛լ, Վէ՛մ Բաղդասարիյ.
 Թո՛ղ փառաւորիյ Ներկան Ե-ումնիդ՝
 Յաւետեաններէ՛ն նոր յաւետեաններ:
 Եղիցի՛յ:

ԼԲ

Աւրհնաբանոյթիւն Հանդէպ Մանուկիյ՝
ՌաՀաթելրողիյ ոգող մըկանին,
Է Հանգոյն ծէսով Աստուած խաբողին,
Եղծակերտ ժրպտով ցեղասպանողին,
ԿոշերաՀալալ գոյակ մորթողին,
Հսպանդանոցով քաղաք Հիմնողին:

Ի՛նչպէս, Հեյմ, Հանգոյն անէծապարտիյ,
Բարեգութոյթեա՛ն Ե-յի՞դ աղերսեմ,
Ուղեբեկ քըրոջն իմ նըշաւակեմ,
Անկիրելիյ գործքն այղոց եպերեմ,
Մոլախելներու գաՀերն անարգեմ,
Երբ դեռ ինքըս եմ նանիր, եղկադէմ:

Խոշտանգումն այղիյ՝ բարկ է շարակիյ.
Խորովումն ինքնիր՝ թէժ է կըրկնակի.
Մերձաւորներու վարքըն տըմարդիյ,
Նախատինք է, երբ, անՀանդուրժելիյ,
Յանդէմանոյթիւնն Ամէնամերձիդ
Ի՛նչպէս թող կըրեմ թարց գարՀայումնիյ:

Է՛, սակայն, բարիյ՝ բաժըն խոնարՀիյ՝
Սըխալին տիրող ռաՀամոլարիյ,
Ինքզինքին ձաղկող զեղջահարեալիյ,
Համայնին յիւր պարտքըն ընդունողիյ,
Այսրային ՌաՀո՛յն վերադարձողիյ,
Հո՛յ Բաղդասարի՛յ բանքն ընկալողիյ:

Անմանուկ վարքով դերաբեկեալիյ
Մոլարումն անկաս նըման է Բանքիյ
Կենսաձիր, խայրուն պըտղապարտեղիյ
Մէջ կոպորողիյ քարձով դիյումնին,

ՄաՀացու բոյսիյ բաժին ինկողին,
Որովայնն ամբիժ՝ կոյով կասկողին:

Ի՛նքըս եմ թիւրա՛խն ապքին սաստողիյ,
Նըշաւա՛կն անբա՛ն խոտորն վարմունքիյ,
Ճըրագարանիս սորէ՛րն անՀաշիւ
Արեւագայռով յար տարափողիյ,
Համանուագիյ դէմ սոսորդողիյ,
Իմաստախաւսիյ գըրպանագողիյ:

Թափրոյթեամբ՝ Ոյրէ՛դ, ի՛նչպէս ընկալիմ՝
Երկեղածներուդ պատարագակից,
Ի՛նչպէս արբանեմ բանքըդ սուրբալիյ,
Շուաքիդ նոյնիսկ ե՛մ երբ անյարիր,
Ի՛նչպէս ճաշակեմ ընծան բերկրումնիդ՝
Անարժան կեանքով իմ բախտապատիր.
Ի՛նչպէս ետեղիմ Քոյ գիրգարանին,
Երբ պըսեմն իսկ չեմ որոյ՝ Հեգնելիս,
Ի՛նչպէս պարծենամ Հանց Դըրախտածին,
Կերպարանն եմ, երբ անյագ բորբոքիյ.
Ի՛նչպէս պարսաւեմ խուժդուժ Հորդային,
Քաղաքակիրթիյ ծընծղայ զարնողին,
Ոչ ունիմ երբ ունկն Անմա՛յր Դաշներգի՛դ.
Խո՛ր Մանո՛ւկ ԱւրՀնեա՛լ, Յաւե՛րժ Սերելի՛յ,
Երկրագոյակիյ Յոյսի՛յ Մեղեդի՛յ:
Եղիցի՛յ:

ԼԳ

Անցաւոր կեանքիյ ներքին խըռովքէն՝
Անճնատուր ցայսաւր կուռքին աւտարիյ՝
Ոգեթալանող մոլորեցնողին,

Մուրալիր, Թերիյ բարեմոռացին
Յաւերժիյ ելքէդ Ի՛նչպէս ընդունիս,
Խոր Մանո՛ւկ ԱւրՀնեա՛լ, Յաւերժ Կենակից:

Ի՛նչպէս գոյրս, արդ, կոչեմ արժանիյ՝
Տաւնաբոյլումնի՛ն տարեմանակի՛դ,
Վերընկալողիս՝ յերեւրաբանիյ
Յեղամոլ, զազիր կուռամատեանիյ,
Դարմանեալ երբ չեմ Հիռէն վարակիյ:

Ընդունէ՛, Մանո՛ւկ, զեղջըն գոյակիյ,
ՊաՀպանէ՛, պաՀէ՛ պաճարամէտիյ,
Արբանեակներով Հեռասըփռողիյ,
Կայսրադըրամով գերյագեցողի
Թաթառէն, կայսէն խարդաւանալիյ,
Այսրային կամիյ յափըշտակողի
Հազարագեղան սուտէն անդենիյ:

Խընամէ՛, մերէ՛, արգասաւորէ՛,
Պարարէ՛, դիէ՛, յորդէ՛, Համակէ՛,
Տողորէ՛, բոյժէ՛, բուղիսէ՛, Հեղեղէ՛,
Դըրախտագեղէ՛ Որո՛կն Այսրումնիյ.
Դարդարի՛ ըսպանդն ամէն գոյակիյ,
Յըղացիյ Քամի՛դ Տիւրեզերալիյ,
Պարոյրիյ Երկիրն Ոյրա՛ւ Անդրալիյ՝
Յաւերժաբարիյ Հոյ՛ Բաղդասարիյ:
Եղիցի՛յ:

ԼԳ

Ի՛նչպէս Թող դատեմ նըկիրքն անբանիյ,
Երբ եղայ կայան Հաստաբանումնիյ.

Կըրողիս անկամ՝ գիրն իմ ծընունդի,
 Համբերանք ցոյց տուր, Ո՛վ Անբաւելի՛.
 Մայրանէ՛ Ձեռքո՛վ Անէ՛ղ Մըշակի՛դ՝
 Զեղջումնէս կիքեալ կողրըն գոյոյթիս՝
 Եղելի՛ն ծառի՛դ յաւերժ դալարի՛ն.
 Արմատաւորէ՛, վերահաստատէ՛,
 Անապականեալ պըտղաբերումնիյ
 Քոյոյ Հանդերոյ բարա՛ւ նորոգէ՛,
 Ընդունէ՛ ընծան Համեստ իմ կեանքի՛յ՝
 Երկրադըրախտիդ գոյակերտումնին.
 Բոլորապարգէ՛ւ, Բոլորաբարի՛յ,
 Խո՛ր Մանո՛ւկ Աւրհնեա՛լ, Ոգի՛յ Պաշտելի՛յ,
 Յաւէտեաններէ՛ն նո՛ր յաւէտեաններ
 Կոհակազեղի՛յ Համբո՛յրըդ Անշէ՛ջ:
 Եղիցի՛յ:

ԼԵ

Ի՞նչ վայելք, սակայն, ինձ Հաղորդըւիյ
 Այն տաւնակասկէն, եթէ ճաշակեմ՝
 Ենթակայ չեղեալ ցաւիյ կալանքի՛յ՝
 Բերկրախաղտ չեղեալ դեռ Հուրախանքին.
 Գիշերի՛դ Բարի՛յ չեմ Բեւափայղիր,
 Յերեկի՛դ ջահո՛վ չեմ լոյսաւորիր,
 Աղբերի՛դ ջուրո՛վ՝ ականակիտիր,
 Խորիսխի՛դ մեղրո՛վ՝ ախորժալիրիր.
 Կը ցանկամ անդո՛ւլ, երբեք չեմ լիիր,
 Կը ջանամ անվէ՛րջ, չեմ բարախայծիր,
 Գոյըս կը ձաղկե՛մ, չեմ թելադիրիր,
 Զիս կը սթափեցնե՛մ, չեմ խելաբերիր.
 Անաւրէնոյթեանց զոհն եմ անհաշիւ:

Վայ՝ թերապարտիս, փոփոխբանողիս,
 Հոյ Բաղդասարի՛յ Ուղի՛ն զանցողիս.
 Ակամայ՝, կամայ՝ Հորձէ՛ր բարդողիս,
 Խորհուրդո՛վ, խաւաքո՛վ անիրաւողիս,
 Գէտոյ/թեան՛մբ, անկան՛մառ/թած ժըխորիս՝
 Մանուկի՛ն մեղայ՝, մեղայ՛՛յ Մանուկի՛ն:

Զաւրոյ/թեան՛մբ Համակ կայսի՛ս, մարմինիս,
 Թո՛ղ խոստովանի՛մ բարքերըս յողի՛յ՝
 Խաւարի՛դ Անմա՛հ, լոյսո՛յ արարի՛չ.
 Քե՛զ բերե՛մ հեւսած արարքըս լրկնեալ՝
 Անխոհեմոյ/թեան՛մբ, վեհերոտոյ/թեան՛մբ,
 Անըզգամոյ/թեան՛մբ, խորամանկոյ/թեան՛մբ,
 Հատաբանոյ/թեան՛մբ, ակնածակոյ/թեան՛մբ,
 Իրաքաղցոյ/թեան՛մբ, փողապաշտոյ/թեան՛մբ,
 Անիրաւոյ/թեան՛մբ, խեղաբաղձոյ/թեան՛մբ,
 Յոյսահատոյ/թեան՛մբ, թերամէտոյ/թեան՛մբ
 Եւ մասամբ նորին, մեղայ՛՛յ Մանուկի՛ն:

Բէ՛ւր հազար մեղայ՛՛ խորհի՛յ նըկնումնիս՝
 Դըրժանա՛ւք, դաւա՛ւ, դողախոհոյ/թեան՛մբ,
 Անպարկեշտոյ/թեան՛մբ, խաբեբայոյ/թեան՛մբ,
 Հակակիրոյ/թեան՛մբ, քէնախընդրոյ/թեան՛մբ,
 Գարհայեացոյ/թեան՛մբ, վատաբանոյ/թեան՛մբ,
 Ակնահարոյ/թեան՛մբ, վարկաբեկոյ/թեան՛մբ,
 Դաշնապեղծոյ/թեան՛մբ, բարձապեղծոյ/թեան՛մբ,
 Բախտախաղոյ/թեան՛մբ, վեճակհանոյ/թեան՛մբ,
 Եր/թեւեկողի՛յ աղէտվարոյ/թեամբ,
 Բանակագողի՛յ ներահեղձոյ/թեամբ,
 Փաստաբանողի՛յ դաւաճանոյ/թեամբ,
 Անասնաբոյժի՛յ չարաշահոյ/թեամբ,
 Խեթ մարդաբոյժի՛յ անազնիւոյ/թեամբ,
 Գովազդարարի՛յ լեփապաշտոյ/թեամբ,
 Հաղորդավարի՛յ երկերեսոյ/թեամբ,
 Համայնի՛յ փողի՛յ յափըշտակոյ/թեամբ,
 Ընդերքի՛յ ինչքի՛յ սեպհականացմամբ,
 Համաբանողի՛յ ներբառարոյ/թեամբ,

Պատմաբանողիյ յարմարպաշտոյթեամբ,
 Կայսրամէտողին ընդկերակցոյթեամբ,
 Գէտաշխատողիյ, բանակայինիյ,
 Արէնըսդիրիյ՝ լեզուաքերքոյթեամբ,
 Ռեմասպանոյթեամբ, ցեղասպանոյթեամբ
 Եւ մասամբ նորին, մեղա՛յ Մանուկի՛ն:

Բէ՛ւր Հազար մեղա՛յ՝ յոյլ Հայեցումնիս՝
 Անոյշադրոյթեա՛մբ, անտարբերոյթեա՛մբ,
 Զազրագործոյթեա՛մբ, Հեշտալիրոյթեա՛մբ,
 Դանդանակոյթեա՛մբ, Հեղգասէրոյթեա՛մբ,
 Անժոյժկալոյթեա՛մբ, Հարբեցողոյթեա՛մբ,
 Որկրամոլոյթեա՛մբ, տըռփացիւոյթեա՛մբ,
 ՅայրատաՀալած բըղջախոհոյթեամբ,
 Յափրաձիր խաւքիյ բերկրունկընդրոյթեամբ
 Եւ մասամբ նորին, մեղա՛յ Մանուկի՛ն:

Բէ՛ւր Հազար մեղա՛յ՝ յոռաբանումնիս՝
 Սուտախաւսոյթեա՛մբ, դատավարոյթեա՛մբ,
 Հողըքորթոյթեա՛մբ, զուրարձակոյթեա՛մբ,
 Փուճաճառոյթեա՛մբ, նողկամաղթոյթեա՛մբ,
 Կագաբանոյթեա՛մբ, դէմադարձոյթեա՛մբ,
 Ծաղրամէտոյթեա՛մբ, պըպըզբանոյթեա՛մբ,
 Անուանարկոյթեա՛մբ, տըրտունջողոյթեա՛մբ,
 Դըժկամակոյթեա՛մբ, ապագոհոյթեա՛մբ,
 Դըժնէատեսիլ գէշակամոյթեա՛մբ,
 Քակրախաւսոյթեա՛մբ, յիշոցարկոյթեա՛մբ,
 Բարձրախաւսոյթեա՛մբ, նանրաբանոյթեա՛մբ,
 Հանրաւոլորտիյ ցամնասպանոյթեա՛մբ,
 Լիսայեթերիյ զազրակարոյթեա՛մբ,
 Տեսայեթերիյ լըկարարոյթեա՛մբ
 Եւ մասամբ նորին, մեղա՛յ Մանուկի՛ն:

Բէ՛ւր Հազար մեղա՛յ՝ ասպատակումնիս՝
 ՔըսակՀատոյթեա՛մբ, եւրացպաշտոյթեա՛մբ,
 Խարդաւանոյթեա՛մբ, խարդախկամոյթեա՛մբ,
 Հատաշահոյթեա՛մբ, բարսարարոյթեա՛մբ,

Աճպարարոյթեամբ, մարդակապտոյթեամբ,
 Հարկահանոյթեամբ, մարմնասպանոյթեամբ,
 Ագահկամոյթեամբ, կամազիրկոյթեամբ,
 Տէրամէտոյթեամբ, պատրախայծոյթեամբ,
 Որսատենչոյթեամբ, դանակալաշտոյթեամբ,
 Կենսատեսակիյ բոյնասպանոյթեամբ,
 Կենսաւոլորտիյ Հերքաբարոյթեամբ,
 Անասուններու կոպտադատոյթեամբ,
 Նապաստակներու անուասպանոյթեամբ,
 Թիթեռնիկներու վարասպանութեամբ
 Եւ մասամբ նորին, մեղա՛յ Մանուկի՛ն:

Բե՛ւր Հազար մեղա՛յ՝ Հազար արարքիս՝
 Սոնքամէտոյթեամբ, մեծաբանոյթեամբ,
 Պարծենկոտոյթեամբ, ուռեկամոյթեամբ,
 Նախանձկոծոյթեամբ, բարկասիրտոյթեամբ
 Եւ մասամբ նորին, մեղա՛յ Մանուկի՛ն:

Բե՛ւր Հազար մեղա՛յ՝ ուխտախոտորնիս,
 Յանձնառոյթենէս Հըրաժարողիս,
 Կարգերէդ՝ անբառ մեկոյսացողիս,
 Հեռումնով վըսեր անպատկառողիս,
 Մանուկի՛ն մեղա՛յ, մեղա՛յ Մանուկի՛ն:

Վա՛յ անձիս, վա՛յ անձիս, վա՛յ անձիս,
 Զո՛րն ասեմ կամա՛ւ կամ խոստովանի՛մ:
 Անհաշուելի՛յ են մոլորաններն իմ,
 Անասելի՛յ են սայթաքումներն իմ,
 Անքաւելի՛յ են մաղկատաններն իմ,
 Անփարպելի՛յ են մարմաջաններն իմ,
 Անտանելի՛յ են յաւանոյթիւններն իմ,
 Անդաշնելի՛յ են դատակումներն իմ,
 Անլոյծելի՛յ են պատուհասներն իմ,
 Բե՛ւր մեղա՛յ, մեղա՛յ, մեղա՛յ Մանուկի՛ն:

Արդ ներակերպէ՛ զիս Քո՛յ պատկերով,
 Բարեբաշխոյթեամբ գոյոյս ժամանէ,

Աւծումնո՛վ կեանքիյ Քոյո՛յ անաճի՛ր
 Պարգեւէ՛ լիրո՛ւմ նորակենդանիս.
 Մանուկուի՛յ ոգի՛ն Քեզ նուէրեալիյ,
 Մանուկուի՛ն ռեմե՛րն արա՛ր աշխարհիյ,
 Հայտոյթի՛նն տիւրէ՛ նայեղոլորտի՛դ,
 Դաշնոյթի՛նն, խընա՛մ՝ ո՛ղջ գոյակարգի՛դ:

Թո՛ղ դարաբանի՛յ Անո՛նն Աւրհնեալի՛դ՝
 Նէ՛ր սաՀմաններէ՛ զարմիյ, սերունդիյ,
 Նէ՛ր եզերներէ՛ մարդատեսակիյ՝
 Յաւէտեաններէ՛ն նո՛ր յաւէտեաններ,
 Խո՛ր Մանո՛ւկ Աւրհնեալ, Մանո՛ւկ Սէրելի՛յ:
 Եղիցի՛յ:

Կըրեցիյ առ Քե՛զ անմատոյցելին,
 Բանայայտեցիյ գաղտնաղաւղելին,
 Թաղեալներն անյոյշ ցոյցահանեցիյ,
 Համառաւտեալներն ընդարձակեցիյ,
 ԱմալթապաՀիյ ձորձըս քանցեցիյ,
 Դառնահոսոյթեան գայուըն ժայթքեցիյ,
 Ամբարեալ դանդիռնըն դուրս պարպեցիյ,
 Պարտքերուս աղիքըն տարածեցիյ,
 Զազրանքիս խըրացըն քայքայեցիյ,
 Կեղծիքիս դէմակըն Հեռացոյցիյ,
 Քուռոյթեան ծարոյրըն ներկագրեցիյ,
 Խոտորնակ գոյիս կայուըն պարզեցիյ,
 Մահարարոյթեան խուխըն թափեցիյ,
 Ոգեխոշտանգման խոյլըն ճեղքեցիյ,
 Նեղոյթիւն անձիս չըխընայեցիյ,
 Արմատներըս բեր իյ ցոյց Հանեցիյ,

Սուտապատրոյթեան ուխտըս դըրժեցի,
 Ներակործանման պորտն արձակեցի,
 Հելացեալ կամքիս տորգն աւերեցի,
 Անյայտիյ թումբերն իսպառ փուլեցի.
 Ո՛հ, հեռո՛ւ ինձմէ պըճնազգեստեալի,
 Նիստարանասէր փափկանըւանիյ
 Գեղեցկամէտող շարժումըն ձեռքիյ՝
 Ապացոյց իբրեւ զեղջաւորողիյ:
 Եղիցի՛յ:

Տանահանդէսիյ նախագիշերին՝
 Արժանիյ ըլլամ աւրհնեա՛լ սեղանի՛դ.
 Թող արտասանեմ բա՛նքն եղեղումնիս՝
 Ընթրաբաղներուս առջեւ ծունրադիր.
 Բեկանե՛մ գըրաւն անիրաւողիս՝
 Ներկային առջեւ եւ բացակային.
 Սերմանե՛մ սաղմնո՛վ համերաշխողի՛յ՝
 Ոլորտի՛յ Ոգի՛ն Հայո՛յ Աշխարհի՛յ:
 Եղիցի՛յ:

Խորհուրդով խաղա՛ղ, թեթե՛ւ, խայտալի՛յ՝
 Տանաբոյլոյթեան վաղուան սուրբալիր
 Բաժնեբաղ ըլլամ սէրով անբասիր,
 Խայտանքիդ վըկա՛ն ըլլամ անյեղլի,
 Խո՛ր Մանո՛ւկ Աւրհնեա՛լ, Մանո՛ւկ Սերելի՛յ,
 Այսրալիր Ոգի՛յ Հո՛յ Բաղդասարի՛յ:
 Եղիցի՛յ:

Թող կերպարանիմ նիշով Էումնի՛դ,
 Արծնուի դէմքիս եւոյթն Առեգի՛դ,
 Դըրուագիյ ճակտիս հետքըն Հըրաշի՛դ,
 Թող չաղաւաղիյ դըրոշմըն Ե-յի՛դ,
 Պարարկե՛ մանիս պըսա՛կն աւրհնանքի՛դ,
 Հուրթներէս չիջնե՛ բա՛նքըդ Տիւրագի՛ր,
 Այդ իջեւանի՛յ Մատեա՛նըդ աստղիս,
 Նո՛ւսըն շաղախի՛յ այսրագոյումնի՛յ՝
 Զաւրոյթեամբ Ոյրի՛յ Յաւերժ Խաւարի՛յ,

Մայրանիյ բազկիս Կամըդ բերկրալիյ,
Անվարժեալ մատներն անզարդ գոյակիս
Ըստեղծեն դաշնանք ըստեղնաշարիդ:
Եղիցի՛յ:

Մեկնումնիս պահուն բովէն Աշխարհիդ՝
Թող տրպաւորիյ դըրո՛շմըդ՝ շունչիս,
Սուրբոյթի՛ննըդ, թո՛ղ, ինձ հաղորդըւիյ,
Ածումնիդ շընո՛րհն ինձ բագորդըւիյ,
Այսրածին մարմինն ըլլայ պիտանիյ
Արգանդի՛ն Երկրիյ Որովայնիյիյ,
Կենահաստումնի՛ն Մայր Ծովինարի՛յ:
Եղիցի՛յ:

Ի Ձեզ ահայ բերիյ կեանքիս ակընթարթն,
ընկերակիցներ գոյայեղագիյ, ընթերակիցներ
Խըթմանն Ընթրիքի. ճանապարհն էր սա՛ աւ-
տարացեալիյ, վատթարացեալիյ, ապականեա-
լիյ, թըշուառացեալիյ, յոյսալիքեալի. վըրէպեա-
լիյ, խոտորեալիյ, մոլորեալիյ, խորթացեալիյ,
գայթակղեալիյ, հարբեցեալիյ, ընկըղմեալի.
մունչեալի, գերեալիյ, մերժեալիյ, խաբեալիյ,
գայթեալիյ, եղծեալիյ, մեռեալիյ:

Եղիցի՛յ:

Եղիցի՛յ: Այդ ենք մենք:

Անփոփոխ Բարիյ Հոյ Բաղդասարիյ, բաց
դուռն իմառջեւ Ռահոյդ Եզակիյ, բեկանէ՛ կա-
պերն իմանքաւելիյ, նորոգէ՛ Ոյրա՛յաւերժա-
բարիյ, պարոյրէ՛ Կամա՛լ Անդրե՛ղ Մանուկիդ,
զիս կարապետէ՛ Մուտքէ՛դ Անգեղիյ:

Եղիցի՛յ:

Եղիցի՛յ:

Ահայ կը տեսնեմ հորդեալ իմառջեւ Դըրախտն
Անբասիր, Երա՛զն Էումնիյ՝ Յաւերժաբարիյ

Քոյոյ Ուղիյի՛ յաւէտեանսերէ՛դ նոր յաւէտեանսեր։

Եղիցի՛յ։

Եղիցի՛յ։

Եղիցի՛յ։

Եղիցի՛յ։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԱՍՏԻՆՈՒՄԻ
ՄԱՏԵՆ Բ.

ՈԳԵՆԵՆԳՈՒՄ

ԽՈՐ
ՄԱՆՈՒԿԻ

ԵՐԶՆԿԱՅ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶԱՏԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Ձեր հրատարակությունների կարիքը զգում են Հայաստանի Հանրապետության Ազգային Ժողովի շատ խնդրառուներ»:

--Ա. Գրիգորեան, Հայաստանի Հանրապետության Ազգային Ժողովի աշխատակազմի ղեկավարի տեղակալ:

«Խորին երախտագիտություն ենք յայտնում Արմէն Ա.-ին իր իմաստասիրական ուսումնասիրությունների եւ արարումների համար»:

--Ռ. Յակոբեան, տնւրէն, Գաւառի Պետական Համալսարան:

«Երզնկայ Հրատարակչատան լոյս ընծայած գրքերը ունեն հայագիտական մեծ նշանակություն եւ կը հետաքրքրեն նրանց, ովքեր բարձր են գնահատում հոգեւոր եւ լեզուական արժէքները»:

--Մասիսի քաղաքային գրադարան:

«Այս աշխատությունն («Տուն Տիտանաց» գիրքի) նախաբանը այնպիսի բարձրություն մը ունի, որ չեն կարծեր նոյնիսկ շատ մը բանիմացներ հասկնան, ո՞ր մնաց իւրացնեն: Իսկապէս գնահատելի ու կարեւոր վերլուծում է մեր պատմաբանասիրական կալուածէն ներս»:

--Կ. Գ. Մոմճեան, պատմաբան:

«Երզնկայ Հրատարակչատան լոյս ընծայած «Տուն Տիտանաց» գիրքը անհաւասարելի գլուխ գործոց է: Իսկ իր առասպելաբանական երեւակայութեամբ զիս կախարդող այս գիրքին կատարեալ գորգի մը պէս հիւսուած նախաբանը այն ամէնէն առինքնող արեւմտահայերէնն է, զոր կարդացած եմ ողջ կեանքիս ընթացքին»:

--Ի. Ճինպաշեան, արեւմտահայ գրող

«Շնորհակալ եմ, սիրելի՛ վարպետ, բարոյական առանցքիս ենթահողերը եւ դնելուն, եւ մշակելուն համար: Այսպիսի երախտիքս պիտի յայտնեմ ձեզի եւ կը յուսամ գալիք ժամանակի ծիրում տեսնելու ձեզ որպէս վեհափառ՝ հայոց մտքի եւ հոգու, հէնց հայոց հողում»:

--Ս. Յովհաննիսեան, ուսանող:

«Հայ իրականութեան մէջ դեռ չի եղել այսպիսի հզար մտքի եւ գրչի տէր անձնաւորութիւն, ինչպիսին Դուք էք. զմայլած եմ»:

--Վ. Խաչատրեան, բանասէր:

««Եքպրաղիոմ» հետեւողականաւրէն ստեղծագործական, իմաստասիրական, մշակութաբանական, իմաստաբանական եւ բնաբանական առումներով այն ամենայանդուզն վէպն է, զոր ընթերցած եմ բովանդակ կեանքիս ընթացքին: Լաւագոյն իմաստով գիրքը կը յիշեցնէ գրականութեան դասականները, թէեւ անհնար է գտնել որեւէ զուգահեռ իր յղացքով ու գործադրութեամբ այս աստիճանի իւրայատուկ վէպի մը:

Ձիս կ'ապաշեցնէ գիրքին արտակարգ ոճը, տեսիլքը եւ, թերեւս ամէնէն աւելին, ատոր իւրաւրինակութիւնը, որ կը յորդի ամէն կերպ գիրքի բազմազան ենթաշերտերէն իմաստային, շարադրական եւ պատմողական արուեստի խորքերէն:

Աւրինակ մըն է Վանահայր հետ գիրքի հերոսին գրոյցը: Իրենց յայտնատեսութեամբ ու խորիմացութեամբ յափշտակութեան հասցնող այս հատուածի ներըմբըռնումներուն եւ երեւակայութեան թռիչքներուն բաղկացուցիչ գիծերն ու տարրերը գիրքին համընդհանուր նիւթերուն հետ աստիճանաբար ու նրբաւրէն կը հիւսուին . . . հոս թնդալու համար: Հասնելով աւարտին՝ փշաքաղուած եմ: Խորագոյն պատկառանքս ձեր անձին եւ ձեր գրականութեան»:

--Պ. Մկկարթիւ, անգլերէն լեզուի եւ գրականութեան դասախաւս, Հարպեր Կոլլինս, Սիմոն եւ Չուստեր, Դուբլդայ հրատարակչութեանց գիրքերու ձեռքբերման նախկին աւագ պատասխանատու:

«Յառաջացիր մտասեւեռմամբ: Այս գիրքը կը գոյէ իր սեպհական Տիեզերքին մէջ: Գործը ստեղծուած է ճարտարաւրէն, մարտատահրաւէր կը նետէ բառերու ներքին մատուռին, լեզուն մեծ ալեկոծումներ կը յառաջացնէ՝ կարծէք ըլլայ ձայնի ջրվէժ մը: Եթէ ուզենք այլաբանական ամփոփիչ գնահատական մը տալ այս գիրքին, ապա՝ «Եքպրաղիոմ» բովանդակ աշխարհի դիցազներգութեանց եւ մեծագոյն հերոսներու խնջոյք մըն է Բաբելոնի աշտարակին մէջ»:

--Ռ. Ջոհնսոն, Ռիդերս Փետրեա:

««Եքպրաղիոմ»-ի նման գիրք չէ հանդիպած ինծի առ այսար: Լեզուն կը բխի ակունքէ մը, որ կը մնայ անյայտ: Հեղինակը չի գրեր տպաւորութիւն գործելու համար, ապա դժուար է իմանալ անոր մտադրութիւնները: Իւրաքանչիւր տող կը ծալաբացուի այնպէս, կարծես թէ ըլլայ նոր պատմութիւն մը: Իր

առանձնայատուկ լեզուով, առասպելաբանական նրբերանգներով ու ոգեցնցող նիւթերով գիրքը պահանջկոտ է ընթերցողին հանդէպ, բայց ըստ արժանւոյն վարձահատոյց եղող: «Եքպրադիոմ» կը մնայ ընթերցանութեան անմոռանալի փորձառութիւն մը, որ անջնջելի տպաւորութիւն թողած է վրաս»:

--Մ. Յինկա, Մանհատտան Բուկ Ռելիւ:

«Մեծարգոյ տիար Մելիքեան, Աւարտեցի ընթերցումը («Հնագոյն Յունական Բարոյաբանութիւններ — Քաղաքագիտութիւն» հատորին): Վարձքդ կատար:

Դուն յաջողած ես ընել աննախընթաց գործ մը, որ քեզմէ զատ ոչ ոք պիտի համարձակէր ու յաջողէր ընել, որքան կը ճանչնամ սփիւռքը եւ այնտեղ գործողները:

Տեղի ունեցածը իմացական սխրանք մըն է:

Իրագործած ես երկրորդ սխրանք մըն ալ, որ . . . լեզուականն է. այո, այն հարիւրաւոր բառերը, որ այնքան հմտութեամբ ու բարձրագոյն ճաշակով ստեղծած ես, պատիւ կը բերեն որեւէ մէկուն, ինչպէս նաեւ հայ լեզուաբանութեան: Օր մը մարդիկ պիտի մանրամասն սերտեն այս գիրքերդ եւ անկէ ջոկեն այդ բառերդ եւ մաս դարձնեն զանոնք ազգային բառաֆոնդին:

Յաջորդը մտածողական սխրանքն է. դուն յաջողած ես հայ իմաստասիրութեան հագցնել շարահիւսական անհրաժեշտ տարազ մը, որ միշտ պակսած է քու նախորդներուդ:

Եւ վերջապէս նոր թափ ու լիցք տուած ես մեր արեւմտահայերէնին, այն աստիճան, որ հիմա կը մտածեմ, թէ արդեօք մենք պէտք եղածէն աւելի՞ ռամկացուցած ենք զայն, եւ քու կիրարկած արեւմտահայերէնովդ պարտինք հետագային պատուաստել ու ազնուացնել մեր լեզուն:

Գրաբարեան տարրերուդ համակրանքով նայած եմ, քանի ինքս ալ կը սիրեմ գրաբարը ու հաճոյքով կը համեմեմ գրութիւններս կարգ մը գրաբար տարրերով:

Քու յաջողութիւններդ կը նկատեմ իմինները. այնքան հարազատ են անոնք ինծի համար»:

--Արմենակ Եղիայեան
Արեւմտահայերէնագէտ

**ՄԵԾ ԵՒ ՓՈՔՐ ՀԱՅՔԻ
ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԵԱՆ
«ԵՐԶՆԿԱՅ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱՏԱՆ»
ցարդ լոյս ընծայած գիրքերը**

**1. ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՈՅ — ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉ
ՄԱՏԵԱՆ Ա.**

*(նախահրատարակչական արժինակը հրատարակուած
ՈԳԵՇՇՆՉՈՒՄ ԲԱՂԴԱՍԱՐԻ - ՆՈՐ ՆԱՐԵԿ
խորագիրով, Ապրիլ 2019, Աքսոր
ISBN 978-0-9718070-0-6)*

*Թուային հրատարակութիւն՝ արաբերէն
Թարգմանութեամբ հանդերձ հոկտեմբեր 2024,
Աքսոր*

**2. ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ ԽՈՐ ՄԱՆՈՒԿԻ — ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉ
ՄԱՏԵԱՆ Բ.**

*(նախահրատարակչական արժինակը հրատարակուած
ՈԳԵՇՇՆՉՈՒՄ ԽՈՐ ՄԱՆՈՒԿԻ -- ՆՈՐ ՆԱՐԵԿ
խորագիրով, Մայիս 2020, Աքսոր)
ԱՒԳՈՍՏՈՍ 2025, Աքսոր
ISBN 978-0-9718070-2-0*

**3. ՏՈՒՆ ՏԻՏԱՆԱՅ — ՍԱՄՄԱՅ ՏԱՆ ԵՐԵՔ ՊԱՏՈՒՄ
ՆՈՐ ՄԵԿՆՈՒԹԵԱՄԲ**

*(նախահրատարակչական արժինակ)
Յունուար 2020, Աքսոր
ISBN 978-0-9718070-1-3*

**4. «Պատմութիւն Իմաստասիրութեան» մատենաշարի
Ա. Հատոր
ՀՆԱԳՈՅՆ ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԻՄԱՍՏԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Փետրուար 2021, Աքսոր (նախահրատարակչական
արժինակ)
ԱՊՐԻԼ 2023, Աքսոր (առաջին հրատարակութիւն)
ISBN 978-0-9718070-3-7**

**5. «Պատմութիւն Իմաստասիրութեան» մատենաշարի
Բ. Հատոր
ՀՆԱԳՈՅՆ ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԲԱՐՈՅԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ —
ՔԱՂԱՔԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ
ԱՊՐԻԼ 2025, Աքսոր (առաջին հրատարակութիւն)
ISBN 978-0-9718070-4-4
Թուային տարբերակը՝ Փետրուար 2025**

6.

EXPRAEDIUM, ՅՈՒՆՈՒԱՐ 2024, Աքսոր
ISBN 978-0-9718070-5-1 թղթակազմ
ISBN 978-0-9718070-6-8 թուային տարբերակ

7.

“القرآن الأرمني — البيان الأول — وحي باغداداسار”
ՀԱՅԱՇՈՒՆՉ — ՂՈՒՐԱՆ ՀԱՅՈՑ — ՄԱՐԴԿՈՒԹԵԱՆ
ԱՊԱԳԱՅ ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉԸ — ՄԱՏԵԱՆ Ա.
ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՈՅ
ISBN: 978-0-9718070-7-5, LCCN: 2024939836
742 էջ, արաբերեն եւ արեւմտահայերէն
թուային տարբերակ
2024 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, Աքսոր

Լոյս տեսած է «ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՈՅ» մատենա-
 նի սոսկ թուայնացած տարբերակը՝ որակաւոր տպագրու-
 թեան եւ յատկապէս արտերկիր առաքման վերաբերող
 աներեւակայելի ծախսերուն պատճառաւ: Մեր ընթեր-
 ցողները կը կարենան մատենանը առայժմ անվճար ներ-
 բեռնել archive.org հասցէէն՝ որոնելով Erzenka Publishing
 House-ի ներքոյ:

Նոյն հասցէին միջոցաւ կը կարենաք նաեւ ներբեռնել
 մեր լոյս ընծայած իմաստասիրութեան գիրքերը, մա-
 նաւանդ եթէ զանոնք ուղարկելու ցանկութիւն ունիք
 արտերկիր՝ այդպիսով կանխելով թղթատարի հետ կա-
 պուած ծախսերն ու որեւէ այլ հնարաւոր դժուարութիւն:
 Թէեւ անփոխարինելի է իմաստասիրութեան գիրքի մը
 տպագրուած ւարինակը՝ գիրքը տառացիաւրէն բարձին
 տակ դրած քնանալն ու արթննալը:

Ընթացքի մէջ են՝

1. «Արեւմտահայ Ուսուցիչներ» մատենաշարի
Եղիա Տէմիրճիպաշեանին յատկացուած հատորը (800 էջ)
Նախատեսուած՝ Հոկտեմբեր 2028

2. «Արեւմտահայ Ուսուցիչներ» մատենաշարի
Հրանտ Ասատուրին յատկացուած հատորը (800 էջ)
Նախատեսուած՝ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 2029

«Երզնկայ Հրատարակչատուն»-ը կարիք ունի արեւմտահայերէնին կամ գրաբարին լիակատարաւրէն տիրապետող եւ տարին միջինը երկու գիրք խմբագրելու ի վիճակի խմբագիրներու (ցանկալի է, թէեւ ոչ պարտադիր, կրանական կրթութեամբ), ԺԹ. դարու արեւմտահայ գրականութեան մէջ մասնագիտացած եւ խորապէս հմտացած գրականագէտի, լեզուաբան-բառարանագիրի, գրական թէ իմաստասիրական բարդ գիրքերու թարգմանութեանց մէջ լայն փորձ ունեցող թարգմանիչներու եւ արեւմտահայերէնին տիրապետող բազմալաստակ ու խորիմաց ուսողագէտներու (մաթեմատիկոս):

Դիմել՝ erzenka@erzenka.com

կամ erzenka@icloud.com հասցէով:

Վ. Բալոյեան՝ խմբագիր
 Լ. Պետրոսեան՝ ընթերցող ա.
 Վ. Խաչատրեան՝ ընթերցող բ.

Վ. Մուրադեան՝ մատենայարդար
 Ս.Սաղաթելեան՝ շապիկի արուեստայարդար

Տպաքանակ՝ 2000
 Տպագրութիւնը՝ բազմատիպ
 Չափերը՝ 70x100, 1/16
 Թուղթը՝ ոփսեթ
 Ծաւալը՝ 5,5 տպ. մամուլ
 Մատենատարած՝ «Երզնկայ Բաշխում»

Աքսոր, Մայիս 2026
 Թուային տարբերակը՝ Ազգոստոս 2025

Մեծ եւ Փոքր Հայքի Ամենայն Հայոց
 Կաթողիկոսութեան
 «Երզնկայ Հրատարակչատուն»

Erzenka Publishing House
 Catholicosate of Armenia Major & Armenia Minor
 PO Box 48
 Glendale, CA 91209-0048
 U.S.A.